

muusika

Nr 3
Märts
2009
hind 35.-

**Raul
Saaremets**

**Bullfrog Brown –
bluus Emajõe
deltast**

**Raimond Valgre
armastuse lugu
kirjades**

EMF 2009

FESTI MUUSIKA PÄEVAD

16.04-24.04 TALLINN

1604:1900 EK kammeraal
COLLEGIUM NOVUM ZÜRICH (Sveits)
Märt-Matis Lill, Kristjan Kõrver

1604:2100 kinos Sõprus
UUE MUUSIKA VIDEOID
Liis Jürgens, Liina Siib,
Tarvo Hanno Varres, Tatjana Kozlova

1704:1800 EMTA
MAMMUTKONSERT
Väljakaevamisi ja leiude Eesti muusikaloos aastatei
u.1000 e.Kr.- 2264

1804:1900 Metodisti kirik
ERKKI-SYEN TÕÜRI muusika
TMKK õpilaste esituses

1804:2300 Heliloojate Maja
EESTI MUUSIKA ÖÖ

1904:1630
HEA TÕUUGA UUE NÄDALASSE
Eesti heliloojate kergemat klassikat Viljandi
Kultuuriakadeemia üliõpilaste poolt

2104:2200 Teatri- ja Muusikamuseum
ÖÖ HÜÜDED

2204:2000 Tallinna Raekoda
**SILVER AINOMÄE &
MARRIT GERRETZ-TRAKSMANN**
Helena Tulve, Malle Maltis, Lauri Jõeheit

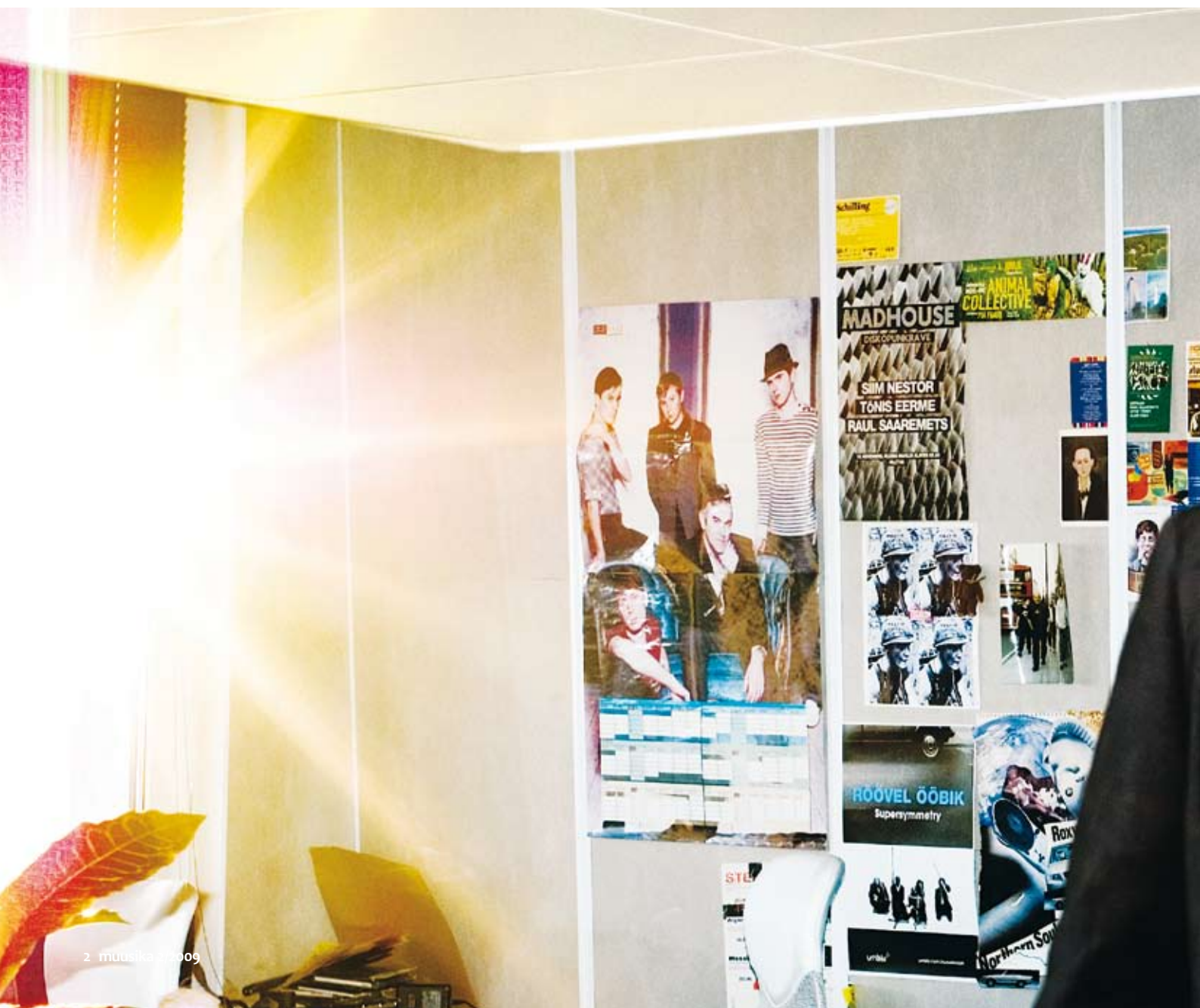
2304:1830 Metodisti kirik
ATHELAS SINFONIETTA (Taani)
Taivo Tulve'i lõõkpillikontserdi esiettekanne

www.helilooja.ee

SOOLO

Rõõm tuleb muusika jagamisest ja maailmas on seda palju

IMMO MIHKELSON
muusikaajakirjanik

Kindlasti leidub hulk muusikafänne, kelle meelest võib tõmmata sõna “Vibratsioon” ja kodanikunime Raul Saaremets vahele võrdusmärgi. Kui räägime muusikasektorist, mis hõlmab igasugust populaarmuusikalist alternatiivsust, on nii üks kui ka teine Eestis teatud mõttes märgilise tähendusega, tähistades tohutut stiilide müriaadi, meeletut helitekitamisenergiat, kõiksugu sagedustel võnkumisi, lakkamatut liikumist.

Juba neljakümnendates Saaremets on raadiofiguur, bändimees ja DJ-puldis tantsitaja. 1980. aastate keskpaigas asutas ta ansambli Röövel Ööbik, mis on eesti indie-rocki legend. 1991. aastal korraldas ta koos Aivar Tõnsoga Eesti esimese “uue tantsumuusikaga” peoõhtu, kuhu enamik uudistajaid tuli pigem muusikat kuulama kui end liigutama. Kui Raadio 2 1993. aasta kevadel alustas, ilmus Raul seal eetrisse eklektilise ja isikupärase saatega “Vibratsioon”, mis on samas kanal is sama nime all praegugi alles.

Jättes loetelud sinna paika ja hüpatas üle tõendusmaterjali pakkuvatest faktidest, olgu esitatud tõestamist mittevajav väide, et Raul Saaremets on oma tegevusega oluliselt mõjutanud paljude eesti noorte muusikakuvandit. Jah, järgnevast intervjuust võite lugeda, kuidas ta püüab tõrjuda mõtet oma tegevuse sellisest mõjust, kuid tegelikult on see nii. Kui väga lühidalt öelda, on Saaremetsa tegevuse sõnum olnud selge: maailmas on palju huvitavat muusikat ja muusika piirid on alati laiemad, kui te arvate.

Meie vestlus algab Raul Saaremetsa laialt muigava repliigiga: “Mulle teeb muidugi nalja, et ajakiri Muusika tahab kaane peale panna mehe, kes ei tunne ühtegi nooti ega tea, mis on harmooniad ja akordid...”

Tegelikult tahtsingi sellest alustada. Oled sa muusik või DJ, raadiohääli või lihtsalt üks agaralt muusikat propageeriv fänn? Mille sa valiksid?

Muidugi ütlesin hea meelega “muusik”, kui võtta objektiivselt arvesse seda, millega ma kõige rohkem tegelen. Aga mõeldes ühiskonna survele, siis ma muusikuks justkui ei kvalifitseeru. Millest on muidugi kahju. Kui ma vaatan mind huvitava muusika ajaloole, siis kõige põnevam periood algaski hetkel, mil mittemuusikud hakkasid muusikat tegema. Seejärel tulid kohe ka n-ö päris muusikud ja hakkasid mängima samasugust asja, paljuski paremini.

Kui ma pean välismaal olles vahel kuhugi kirjutama, kes ma olen, siis märgin, nagu John Peel, et olen *broadcasting journalist* ehk raadioajakirjanik. Kui satun mõne niisuguse bändi proovi, mis koosneb “muusikutest”, ei saa ma vahel midagi aru, mida nad omavahel räägivad. Kui jutt on aga raadiosaate tegemisest, siis võin juba sõna võtta.

Tegelikult tahaksin ma siiski muusik olla... Ehkki vahet ju pole.

Küsimus on rohkem selles, kuidas sa muusikaga suhestud?

Kui ma ise muusikat ei teeks, ei võtaks ma sel teemal üldse sõna. Ma küll ei esine iga päev muusikuna, kuid arvan, et teen rohkem muusikat kui mõni esineja. Suurem osa eesti muusikutest on interpreetid, kes laulavad ja mängivad teiste lugusid. Tõenäoliselt on nad muusikat õppinud. Mõnes mõttes on selline muusik nagu keha. Mina ikkagi loon. Kogu aeg. Ööd ja päevad, enamasti siiski öösiti. Sellepärast ma ei tahakski üksnes raadioajakirjaniku tiitliga leppida.

Muusika, mida sa teed – on see tantsumuusika, kuulamismuusika või miski muu?

See, mida ma kodus üksi teen, kvalifitseerub tõenäoliselt ikkagi tantsumuusikaks. Aga ma ei suuda teha tantsumuusikat, mis järgib reegleid. See tunduks mõttetu.

Piim pannakse pakendisse, pastöriseeritakse ära, tehakse kõik, et seda oleks mugavam tarbida. Mina ei saa muusikat niimoodi teha. Ma ei mõtle, kuidas see võiks tantsupõrandal inimestele mõjuda või millised harmooniad kokku sobivad. Tootmine on mulle psühholoogiliselt vastuvõtmatu.

Olen ju iga nädal paar korda ka DJ. Vahel on nendel õhtutel tunne, et vaja on mingit vaheldust, et see poleks üksnes töö, mille eesmärk on panna inimesi tantsima. Siis ma kougim mõne oma loo välja. Huvitav, et peaaegu alati, kui mängin midagi tavapärasest erinevat, tuleb keegi küsima, et kas see on mu enda lugu. Ma ei ole seda muusikat välja andnud, vahel kogemata mõnele sõbrale poetan. Tuntud ei saa see olla. Kuid inimestes on juba kinnistunud mõte, et kui on midagi veidrat, peab tegemist olema minu looga. See on mõnus kiitus.

Kas DJ-tegevus ja teatud liiki muusikasaate tegemine ei tähenda mitte inimestega manipuleerimist – oma maitse pealesurumist, nende mõjutamist?

Eemalt vaadates võib niimoodi tunduda küll, aga mina ei suuda mõelda, et ma oma tegevusega inimesi kuidagi mõjutan. Raadiosaan endale väga vähe piire. Mõnikord olen küll arvanud, et peaks ühe või teise loo mängimata jätma, kuna see on liiga keeruleine või eksperimentaalne. Aga inimeste mõtteid suunata ma ei taha. Ma ei mõtle nii keeruliselt, olen maapoiss. Eetris muusikat mängides loodan, et see, mis meeldib mulle, meeldib äkki ka teistele. Nii lihtne see ongi.

Kasutasid sõna maapoiss. Oled pärit Kohtla-Järvelt, mitte Tallinnast, kus alati pisut pulbitseb ja keeb. Millest su muusikahuvi algas?

Mul on kaks vanemat venda, üks kümmekond ja teine viiasteist aastat vanem. Kui nemad olid n-ö *cool*’is eas, kuulasid nad palju muusikat ja sõbrad käisid neil tihti külas. Kui sattusin vahel nende istumistele, ei huvitanud mind see, mida nad räägivad, köitis hoopis muusika. Plaadid olid tollal seitsmetollised, need väiksemad. Ja olid makilindid. Nad ise ei viitsinud plaadi poolt ja lindi ketast vahetada. Seda tegin mina. Vanem vend õppis Tallinnas ja mäletan hästi, kuidas ta kord tuli ja teatas, et sai Black Sabbathi plaadi lindi peale. Kui see käima pandi, olin nagu hüpnootiseeritud. Seisund oli ebatavaline – tunne, et miski haarab sind nii tugevalt, oled tänu muusikale sajabrotsendilisel nii kusagil mujal, et... Ma arvan, et sealt mulle muusika külge jäigi.

Lapsepõlve suurimad elamused sain muusikast. Käisin veel lasteaias, kui Black Sabbathi “Iron Man” mind rabas. Mulle ei mõjunud ükski film ega raamat nii hullusti kui muusika. Mitte et ma ei oleks raamatuid lugenud, lugesin palju. Aastaid hiljem tuli ühe tolleage sõbra, praeguse kirikuõpetaja abikaasa mulle külla, olin just kolinud. Ta naeris – ei ole võimalik, sul on kodus rohkem plaate kui raamatuid!

Kas mõni noorusaja muusikalistest elamustest mõjutab sind veel praegugi?

Mulle on nostalgitsemine väga võõras, aga üks mõni hetk ikka. Kui Ivo Linna laulab “Vanas vaksalis”, tuleb ka praegu samasugune lummatud tunne nagu lapsepõlves. See lugu justkui halvab, ma ei saa seda kuulates liigutada. Tuleb meelde, kuidas John Peel – ta on mulle nii tähtis, ei saa temast üle ega ümber – kirjeldas oma raadiosaadetes, mis tunne teda valdas, kui ta kuulas kassetilt mõnd väga huvitavat uut artisti. Ta pidi auto seisma jätma, sest see muusika mõjus nii totaalset. Mõnele inimesele, kes muusikat niimoodi vastu ei võta, tundub selline füüsiline mõju imelik. Ja kui muusika paneb mind nutma, siis panebki nutma nii, et vähe pole.

Julged sa enda kohta öelda “muusikafänn”? Mõned muusikasse sügavalt kiindunud inimesed pelgavad seda sõna.

Ma olen totaalne muusikafänn. Kui keegi seda tunnet endas maha surub, siis üldsuse survele. On olnud juhuseid, kus mõni tuttav purjus suurärimees tuleb peoõhtul mu juurde, vaatab silma ja ütleb: “Kas tõsiselt oledki nagu musamees või? Siiamaani ainult sellega tegeledki või?” Sellised hetked üllatavad mind. Kas vabrikute ostmine ja edasi müümine ongi siis elus kõige tähtsam? Mitte et ma halvustaks inimesi, kes tegelevad majandusega, või et ma vastanduksin neile. Kuid ikkagi paneb imestama, kui keegi peab muusikahuvi imelikuks.

Tulid Tallinna 1980. aastate lõpul, kui õhus oli laulev revolutsioon ja pungi-elevus.

Tallinna tulek oli loomulik ega tundunud suure muutusena. Niikuinii käisid Tallinna poisid kogu aeg meil Kohtla-Järvelt, kaa-sa arvatud punkarid, Villu Tamme ja teised. Rääkimata hilisematest bändikaaslastest, nagu Allan Hmelniitski.

Punkar sa ei olnud?

Natuke olin. Aga mitte selline nagu Kojamees või teised. Me olime teistmoodi. Lugesime raamatuid ja kuulasime sellist punkmuusikat, mis võib-olla ei olnudki punk.

Plaadid, mida sõpradega kuulasite, tulid kindlasti Tallinnast?

Üllatav, kuid Tallinna sõbrad tulid rohkem minu käest plaate saama. Ma käisin Riias plaaditurul, harilikult koos Kuldar Poskaga, kes oli Röövel Ööbiku esimene bassimees. Tavaliselt oli nii, et kui meie sinna plaaditurule – ei, see oli plaadimets, sest asus linna ääres metsas – jõudsime, siis öeldi kohe “Tallinn prijehal”, ning kõik otsisid oma veidrad plaadid välja.

Põhiline info tuli siiski raadiost. Millalgi avastasin lühilainelt BBC World Service'i, kus tegi saadet John Peel. Paar head saadet oli ka Soome raadios. Nii mulle raadio oluliseks saigi. Seal salvestasin palju muusikat.

Sind huvitas siis peamiselt briti indie-rock, kõik see kirjusus, mis sellest buumist välja kasvas ja mida Röövel Ööbik püüdis mängida?

Jah, aga seal oli ka sufide muusika ja Nusrat Fateh Ali Khan, mitmesugused Aafrika rütmid, Zimbabwe asjad, Bhundu Boys, mida John Peel oma saadetes mängis.

Minu õnn, et sattusin sellise mehe peale. Mäletan, kuidas kirjutasime talle esimese kirja, kui räpp oli just tulnud. Palusime, et ärgu ta ometi seda saadetes mängigu. See tundus nii võõras ja vastik, kuigi ma võtsin kõike vastu, mida raadiost temalt kuulsin.

Samamoodi mäletan, et kui “Rock Summeril” mängis Public Image Ltd, siis öhtusel *afterparty*l, mida siis nimetati vist küll veel banketiks, võttis PILi kitarrist Lou Edmondson taskust kasseti ja pani masinasse, öeldes, et see on praegu kõige kuumem muusika. Kõik kangestusid ja ootasid midagi erilist. Kui kõlama hakkas *acid house*, siis mõtlesin: no mida? Alles me rääkisime sinuga nii huvitavalt türgi rahvamuusikast ja muudest põnevatest asjadest ning nüüd lased meile niisugust jama! Praegu teeb sellele mõtlemine nalja. Arvatakse küll, et noores eas on inimesed uute asjade suhtes vastuvõtlikumad, kuid praegu olen märksa taluvam ja rohkem uuele valla kui siis.

Millalgi samal ajal tuli kokku ka Röövel Ööbik?

Mul oli koos sõpradega varemgi mingeid bände, aga see on liiga pikk jutt.

Ööbik tuli lihtsalt nii, et sain Tartu Kunstikoolis tuttavaks Allan Hmelnitskiga ja kuna ta käis mul tihti külas, läksime koos Kukrusele Uno Lauri juurde, kus olid trummid. Hakkasime seal müdistama, kusjuures alati salvestasime. See oli oluline. Kuna kuulasime nii palju muusikat, oleks olnud absurd, kui poleks ise proovinud mängida. Jube hea aeg oli selles mõttes, et siis tulid reas need n-ö mittermuusikud. Kogu see post-punk või New Yorgi *no wave*, kus muusikute kõrval oli ka palju andekaid tüüpe, kes lihtsalt väljendasid ennast muusika kaudu. Meil ei tulnud hetkekski mõttesse, et õpiks mingeid akorde või midagi taolist. Milleks? See tundus ebaoluline. Trummikomplekt ei olnud lihtsalt trummikomplekt. Kui tundus, et näiteks potikaas teeb huvitavat häält, siis kuulus ka see komplekti.

Ma ei mõtle nii, et olid alles vanasti ajad... Meie tegime bändi teistmoodi. Mõtlesime teisiti.

Aga kontsertide andmisega olid suured tehnilised probleemid. Need ei kõlanud kunagi nii, nagu tahtsime. Soome Radio Mafia kandis kord meie kontserdi üle ja seda kuulates pidin maa alla vajuma – nii halb oli. Siin on ka üks põhjusi, miks hakkas taanduma mu huvi *live*-muusika vastu. Masinatega tehtud muusikas kontrollid sa tulemust ise, ei anna seda kellegi teise hoolde, nagu helimehed Röövel Ööbiku kontsertidel. Sellepärast bänd muutuski.

John Peeliga
Londonis.
FOTO ERAKOGU

Samal ajal oli Eestis olemas ka õppinud ja õpetatud rockmuusika koos kõigi Venemaal tuuritajatega ja Tartu muusikapäevadel esinejatega. Kas te vastandusite neile?

Meenub üks seik. Esinesime Röövel Ööbikuga Pärnus ja pärast kontserti tuli meie juurde hilisem ansambli Tuberkuloited klahv-kamees, kes ütles: jube äge, nüüd me neile kõigile alles näitame! Ivo Linnadele, Jaak Joalatele ja teistele. See jutt tundus nii võõras. Kas tõesti teeb keegi bändi ärapanemiseks. Kui muusikat teha kellelegi või millelegi vastandumiseks, on see enese piiramine. Ega ka Sex Pistols ju selle pärast muusikat teinud.

Vähemalt minu puhul on küll nõnda, et teen muusikat, kuna teisiti pole võimalik. Miks keegi maalib või luuletab? Teisalt on millegi tõrjumine muusikas loomulik. Mulle väga meeldib The Falli laulja Mark E. Smithi vastus küsimusele, kuidas ta jaksab ikka veel vedada juba kolmkümmend aastat tegutsenud bändi. Smith vastas, et kui ta vaatab enda ümber, mis muusikas toimub, siis on talle, 50-aastasele mehele bänditegemine kohustus. Keegi peab ju näitama, kuidas tegelikult muusikat teha.

Sind peetakse kõige suuremaks The Falli fänniks Eestis. Ennist mainisid ka John Peeli. Kokkupuuted temaga on sind arvata-vasti rohkem mõjutanud?

Kui ta oma BBC saates esimest korda Röövel Ööbikut mängis, oli äge. Nagu unistuste täitumine. Öeldakse küll, et ära kunagi kohtu oma kangelastega, siis pettud. Minul on olnud täpselt vastupidi. Olen kohtunud kahe oma suure iidoli, Mark E. Smithi ja John Peeliga ning olen saanud ainult kinnitust sellele, miks nad on mu iidolid.

John Peeliga puutusime päris pikalt kokku. Kui Londonis Peel Sessionile lindistamas käisime, elasime tema kodus. Võib kõlada banaalselt, kuid temaga kokku puutudes oli tunne nagu püha mehe läheduses. Sa tundsid, kuidas igasugusel negatiivsusel ja halval pole enam sinus kohta. Maailm näis kuidagi selgem ja asjad, mis tundusid muidu tähtsad, olid kohe eriti ebaolulised.

Mark E. Smithiga rääkida meeldis mulle ka väga. Olin küll lugenud ja kuulnud jutte, kui hirmus ta inimesena on, tungib ajakir-

Töökoht Raadiomaja seest ja väljast.

janikele kallale ja nii edasi, kuid ei midagi sellesarnast. Inimesed, kes pelgavad kohtumist oma kangelastega, peaksid neid paremini valima.

Kui Röövel Ööbik käis Londonis salvestamas, oli sinu raadio-saade "Vibratsioon" juba eetris. Vaimustumine John Peelist kui raadiofiguurist mõjutas sind kindlasti saatetegijana?

Ma kuulasin tema saateid palju, salvestasin ja kollektioneerisin neid. Ja ma ei kujutanud üldse ette, et raadios võiks saadet teha kuidagi teistmoodi. Sa võisid rahulikult rääkida oma isiklikest asjadest. Kui eksisid, näiteks läks lugu vale kiirusega käima, ei lasknud sa seda välja lõigata ega tekitanud paanikat, vaid tunnistasid oma viga. Tähtis on, et eetris on inimene.

Kui raadios alustasin, Raadio 2-te veel ei olnud. Oli Rockraadio, üks tund päevas. Kord nädalas käisime Tõnu Pedaruga eetris. Saateid tehti siis veel väga akadeemiliselt. Meie olime Vikerraadio stuudios ühes toas ja teisest ruumist vaatas meid läbi suure klaasakna mikserpuldil juures helioperaator. Keegi ei öelnud eetris, et "vabandage, kui ma kõige loomulikumalt ei räägi, sest väänasin täna jala välja". Niisugused asjad olid välistatud. Mina jälle ei kujutanud ette, et saadet võiks teha nõnda, et sul on ees tekst, kust loed ametlikku ja asjalikku infot. Kui olin paar korda niimoodi enda moodi eetris olnud, hakkasid ka Koit Raudsepa saated vähehaaval muutuma. Ja mida rohkem ta ennast näitas, seda rohkem ta inimestele meeldis, sest see oli huvitav.

Eetrivabaduse idee sain küll John Peelilt, kuid teda jäljendada ei ole võimalik. Ta oli väga isikupärane.

Aga küllap võtsid temalt üle kirjuse – ta mängis ju väga mitmesugust muusikat maailma eri nurkadest. Sugugi mitte vaid rocki.

See tundus nii loomulik, nagu teistmoodi ei saakski. Ma vaatan hirmuga inimesi, kes kuulavad ainult ühes stiilis muusikat, ka klassikat. See on nagu mingi hälve. Ebaloomulik. Nagu inimene, kes loeb ainult põnevusromaane. Ma saan aru, et teadlane keskendub ühele teemale. Kui ta uurib näiteks lühimälu, on ta sellega nii hõivatud, et ta ei saa luuüdi teemaga tegelda. Aga muusika... No lõpetage ära.

N-ö kõigesööja ainus probleem on ehk see, et uudishimu rahuldamine võtab palju aega. Tahaks ju teada, mis oli eelmise aasta parim *black metal* i plaat. Samas olen ma suur *dubstep* i fänn. Kaevan nagu arheoloog vanades plaatides ja olen üliõnnelik, kui leian mõne 1970. aastate artisti, keda teised ei tea. Näiteks – aasta 1973, mingi ameeriklane, kes tegi vaid viissada plaati oma vanaema vana auto müügist saadud raha eest... Mulle on hakanud järjest rohkem asju meeldima. Ka sellised, mida ma kümnekond aastat tagasi poleks puudutanudki. Eile ostsin näiteks kaks Joni Mitchelli plaati.

Su saade Raadio 2-s on algusest peale "Vibratsioon". Kas selle sõna tähendus on ajaga ka muutunud?

Mu saade on jagamise rõõm. Olen seda kogu elu tundnud ega saa midagi parata. Kui on midagi head, ei suuda ma vait olla, tahan sellest teada anda. Kõige lihtsam selgitus on, et "Vibratsioon" sisaldab kõike, mis võnkeid tekitab. Saade ise on arvatavasti hal-

vemaks läinud. Kui alustasin, siis ühtegi sellist saadet ei olnud. Nüüd on terve öhtune vöönd ja kõik mängivad. Igal stiilil on oma saade. Minu olukord on sellepärast natuke raske. Miks peaksid inimesed tahtma kuulda seda, mis neid huvitab, just minu saates, kui nad teavad, et nende lemmikuid mängitakse mujal?

Praegu on suur osa ebatavalisest muusikast kolinud internetti. Fännid peavad seal muusikanäidetega blogisid, ansamblid esitlevad ennast, pisiplaadifirmad leiavad kontakte. Kuidas oled sina digitaalajastuga kohanenud?

Olen ikka, üsna suurel määral. Blogi ma ei pea, ehkki selline mõte vahepeal oli. Aega pole. Infot otsin netist küll. Kust mujalt ma selle võtaks? Internetaiajastu on selles mõttes imeline. Ostan mõne ajakirja ja loen sealt artistist, kes tundub huvitav, lähen internetti infot otsima ja tunni pärast tean temast peaaegu kõike. Mina olen elanud ajal, kus seda üldse ei olnud, kuid minu poeg ei kujutaks elu internetita üldse ette. Paljude noorte elu oleks läbi, kui internet ühel päeval kinni pandaks.

Kas selline olukord pole muusikat edendavat raadiotegevust devalveerinud? Sellist elevust, nagu sina omal ajal John Peeli saadet püüdes tajusid, vaevalt et enam tekkida saab?

Muusika ümbert on müstika totaalselt ära võetud. Aga raadio tähendus pole kadunud. Osa noori kuulab raadiot internetis. Ise kuulan samuti, paari BBC asja ning mõnda saadet Ameerikast. Lisaks huvitavaid *podcast'e*. Mingis mõttes on see olukord ka hea. Varem polnud valikut. Üks raadiosaade kord nädalas oli võib-olla ainus võimalus. Praegu pean näiteks hoopis mina saadet ette valmistades rohkem tööd tegema, et endale üldse kuulajaid saada. Infomass on väga suur ja professionaalid peavad seda sõeludes nõela heinakuhjast üles leidma. Arvan, et see mu funktsioon ongi.

Mulle näiteks meeldib lugeda, kui filmikriitikud panevad kokku edetabeli aasta parimatest filmidest. Mul ei ole aega kõiki neid filme vaadata, aga tean, et nad on asjatundjad, kes teavad, mis on huvitav. Saan nende tehtud nimekirjast endale infot. Minu saatega on sama lugu.

Oled öelnud, et muusikaäri on sulle vastumeelne, ometi asutasid plaadifirma Umblu, mille mõned plaadid on olnud Eestis väga edukad. Milles asi?

Plaadifirma sai tehtud selleks, et see tohtu hulk eesti muusikat, mis tänu raadiosaatele minuni jõudis, ei jääks sahtlisse vedelema. Osa sellest on nii hea, et oleks kuritegu, kui see ei ilmuks. Tegin millalgi ettepaneku Rain Lõhmusele, kes on alati huvitavatele ideedele avatud, ja nii sündiski Umblu. Nüüdseks on muidugi aeg edasi läinud ja plaadifirmal *per se* ei ole enam sellist rolli nagu varem. Põhimõtteliselt võib igauks oma muusika internetis kättesaadavaks teha. Aga jah, mulle ei meeldi muusikaäri juures väga mitmed asjad. Põhiliselt muidugi müügitöö. Sellega ei meeldi kohe üldse kokku puutuda, see on äärmiselt vastumeelne. Annaks jumal noori aktiivseid haritud inimesi, kes sellega põhitööna tegelda tahaksid. Siis jõuaks ka Eesti asju rohkem maailma.

Mulle ei meeldi muusika või artist kui toode. Tundub, et bände pannakse rohkem kui kunagi vanem kokku kusagil plaadifirma kontori laua taga. Ma tahan jälgida ansambli või artisti arengut. Tänapäeval on ansamblid kohe n-ö valmis. Vaatasin just The Killersi esimest videot – selle tegemiseks oli tõenäoliselt rohkem kulutatud kui U2 esimese albumi salvestamiseks.

Su jutus on sisemine konflikt. Jääb mulje, nagu oleksid plaadifirmaga eksiteel?

Natukene kuradile käe andmise moodi oli see jah. Asi hakkas meenutama päris plaadifirmat, enam ei olnud see missiooniprojekt, vaid äri. See tekitab tõesti minus ebamugavustunnet, kuigi kogemus on huvitav. Kui Umblu eesmärk oleks raha teenimine, ajaksin ma praegu Lenna Kuurmaad taga ja püüaksin temaga head plaati teha, sest see kindlasti müüks. Aga ma ju ei tegele sellega.

See, mida sa praegu Raadio 2-s öhtuse vööndi toimetajana teed, on siiski missioonitegevus?

Kunagi võis see nii tunduda küll, sest veel hiljuti pidi vaeva nägema, et alternatiivmuusikal oleks koht päikese all. Oli vaja võidelda. Aga nüüd, kui see muusika ei ole enam nii raskesti kättesaadav, ajan mina pigem kvaliteeti taga, mitte missiooni. Nüüd on teised eesmärgid.

Millist pilti püüad sa saatejuhte ja muusikasaateid valides raadioeetris luua?

Põhiline, et tegijad oleksid oma ala fanaatikud. Autorisaateid on meil vaid mõni, peamiselt on öhtused saated stiilide kaupa. Enamik saatejuhte on nii suured oma stiili fännid, et nad peaaegu ei kuulagi midagi muud. Mingis mõttes kurb, aga samas väga hea, sest seda sügavamale nad lähevad ja seda parem on muusikavalik. Kui nemad ütlevad, et miski on hea, pole selles mõtet kahelda. Kõik oluline, mis selles stiilis maailmas toimub, saab kajastatud.

Kui R2-e öhtuse vööndi tervikust rääkida, siis millised on piirid?

Ajalised. Maailmas on väga palju head ja huvitavat muusikat. Kellast kellani vööndisse mahub sellest vaid osa. Kui näiteks ainuüksi Suurbritannias on paarsada tuhat registreeritud ansamblit, siis on lihtne ette kujutada, kui palju võib olla veel neid, kes teevad muusikat kodus. Kui tohutult palju on kogu maailmas erinevaid stiile! Meil on eetris vaid mõned olulisemad, kõige suurema kuulajaskonnaga stiilid. Mul on küll idee teha netiraadio, kuhu saaks kaasata muusikat, mis meie saadetes ei mahu, aga nüüd tuli see pagana majandusseisak.

Kunagi kolib kogu see tegevus, mis praegu on raadios, niikui nii võrku, kuulajast ühe hiirekliki kaugusele. On naiivne loota, et tulevikus läheb inimene teatud kellaajal mingi karbi juurde ja kuulab seal hinge kinni hoides tund aega oma lemmikmuusikat, kuna see on ainus võimalus. Juba praegu on ju nii, et soovi korral saab pärast paari nupuklõpsu kuulata oma telefonis raadiosaateid, millal meeldib.

Kui jutt juba üldiseks läks, milliseks hindad seisu eesti pop- ja rockmuusikas?

Ma olen ise näinud vähemalt kolme-nelja muusikute põlvkonda. Nõukogude aja eesti muusika oli ikka väga halb. Välja arvatud ehk kuuekümnendad ja seitsmekümnendate algus oma biitmuusikaga. Neid salvestusi kuulan paljuski nagu välismaa muusikat, seal on imelisi asju. Ma saan ka täiesti aru praegustest noortest, kes kuulavad Mahavokki kui midagi imelist. Aga tollal oli nende muusikal samal ajal välismaal tehtuga võrreldes minu jaoks väga halb maitse juures. Tajusin, et meil ei musitseerita täiest hingest.

Tänased noored saavad kõik kätte teisel kombel. Nad vaatavad MTVd ja paljude suurim saavutus on see, et nad suudavad olla

oma eeskuju moodi. Siis on nende arvates pall värvavas, eesmärk saavutatud. Vene ajal olid reeglid teised ja matkida ei lubatudki. Lisaks püüdsid eesti muusikud mitte olla sovietaiaja mallide järgi. Selles mõttes oli tollaegne popmuusika põnevam kui praegune, ehkki olukord oli värdjalik. Muidu aga on eesti muusika hetkeseis väga hea.

Huvitav jutt: varem oli halb, praegu on halvem, aga väga hea. See nõuab selgitust.

Ma olen kogu elu tahtnud kuulda midagi erilist. Nii väikese rahva juures nagu meie, on raske loota, et sünniks midagi tõeliselt originaalset. Ja kui leidubki mõni asi, mis näib meile erakordne, ei ole ta veel piisavalt originaalne, et ka piiri taga sama eriline tunduda. Et ta mõjuks seal sama vapustavalt kui meile näiteks mõni huvitav Lääne-Aafrika artist, kes eksperimenteerib, on autentne ja võimas. Võtke Läti kõige parem... Võtke Läti Chalice. Sa näed, et midagi seal on, aga kuulata ei taha. See olukord teeb mind kurvaks. Meil on jube vähe artiste, kes on originaalsena ka universaalsed. Pärt suudab oma muusikaga selline olla, kõik saavad aru, et on huvitav. Midagi sellesarnast tahaks ka popmuusikas.

Kas lootust on?

Pisut. Ütleme, et tunneli lõpus paistab valgus. Eestlasena vaimustun ma muidugi kogu aeg mõnest uuest artistist, kellelt demo saan. Vahel satun kohe väga pöördesse. Kuid siis läheb aega mööda, rahunen maha, kuulan pärast joovastust n-ö kaine peaga, hindan teda "professionaalina" ning mõistan, et erutusin, kuna teadsin, et ta on Eestist.

Aga kui sa näed, et maas prahi sees särab teemant. Võtad ikka üles? Paned kõik oskused mängu, et kogu maailm sellest teada saaks?

Ma ei jäta teda enne rahule, kui... Ühe sellise tegelase just leidsin ja tegelen temaga. Ta teeb praegu Umblule oma albumit. Täna öösel saatis mulle jupikese oma uuest loost. Tema juures on hea, et ta ei ela Eestist. Varsti kuulete!

SAAREMETS SOOVITAB:

11 plaati, mida peab olema kuulnud

A Guy Called Gerald,
"Black Secret Technology"

The Fall,
"The Wonderful And Frightening World Of..."

The Smiths,
"Queen Is Dead"

Devendra Banhart,
"Smokey Rolls Down Thunder Canyon"

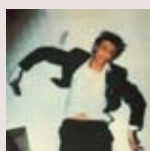
Burial,
"Burial"

My Bloody Valentine,
"Loveless"

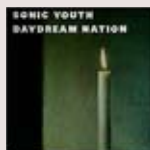
Suicide,
"Suicide"

David Bowie,
"Lodger"

Public Image Ltd,
"Metal Box"

Sonic Youth,
"Daydream Nation"

A Tribe Called Quest,
"People's Instinctive Travels & Path Of Rhythm"

NELE-EVA STEINFELD

pianist

Arvo Pärti Neljanda sümfoonia maailma esiettekannet Los Angeleses

Kuuldused Arvo Pärti uuest sümfooniast, mis kannab nime “Los Angeles”, jõudsid avalikkuse ette läinud aasta lõpul, mil teose kirjastaja Universal Edition sooritas tavatu sammu, pannes sümfoonia partituuri huvilistele uudistamiseks veebikeskkonda. Sündmus leidis aset Frank Gehry projekteeritud Walt Disney Hallis ning teose kandsid ette Los Angelese Filharmooni- kude Esa-Pekka Salonen juhatusel.

Kuna Pärti eelmise, kolmanda sümfoonia (1971) loomisest on möödunud pisut vähem kui nelikümmend aastat, oli uue sümfoonia ilmumine kahtlemata ülemaailmne suursündmus. Huvi sütitas veelgi enam fakt, et teos on pühendatud Venemaa ühele kuulsaimale kinnipeetule Mihhail Hodorkovskile, endisele suurärimehele ja oligarhile, kes praegusel hetkel veedab vangipõlve Siberis. Arvo Pärti sõnul on aga teos laiemas tähenduses pühendatud kõigile Venemaa õigusteta ja vangistatud inimestele. Helilooja omistab oma värskete teoste n-õ kirjatuvi tähenduse lootuses, et muusikaline läkitus kunagi ka Siberisse aheldatud adressaadini jõuab. Mark Swedi arvutusest ajalehes Los Angeles Times võib lugeda, et Pärti sõnul käiks Venemaa käsi oluliselt paremini, kui riigi etteotsa oleks praeguste juhtide asemel valitud Hodorkovski-taoline suur isiksus.

2007. aastal, mil Pärt tegeles parasjagu ühe kaitseinglist jutustava slaavi kaanoniga, sai ta Los Angelese Filharmoonikutel tellimuse uueks teoseks. Seos ingliskaani ja inglilinna vahel näis ahvatlev ning aasta pärast valmis pisut üle poole tunni kestev teos. Sümfoonial on kolm osa ning kirjutata-

tud on see keelpilliorkestri, harfile, timpanile ja löökpillidele. Teose pühendusest hoolimata peab Pärt sümfooniast programmituks ja lihtsaks, oma maailmatunnetuseks, mida kuulevad need, kel on kõrvad.

Esiettekandjärgsetest Ameerika ajakirjanduses ilmunud arvutustest võib lugeda, et tegemist on aeglaselt kulgeva muusikaga, mis sisaldab kohati lihtsa harmoniseerimise marsilikke passaaže. Akordid pigem suubuvad üksteisesse kui lahenevad ning midagi ei jää õhulise faktuuriga muusikas peidetuks. Helilooja ise jäi kõrgetasemelise esiettekandega väga rahule, nimetades Esa-Pekka Saloneni suure loomingulise potentsiaaliga mitmekülgseks ja peensustesse süvenevaks dirigendiks.

22., 23. ja 24. jaanuaril esitas Pärti Neljandat sümfooniast Esa-Pekka Salonen juhatusel ka Chicago sümfooniaorkester. Millal teost helilooja sünnimaal kuulda saab, pole praeguseks veel teada. Pärti sõnul mängitakse Neljandat sümfooniast lähiajal mitmel pool maailmas: Ameerikas, Austraalias, Inglismaal, Iirimaa, Hollandis, Prantsusmaal ja Soomes. Helilooja sõnul oli tema suurimaks sooviks kuulda teost esmaettekandes tiptasemel orkestrilt, saamaks teada, kuidas pika töö tulemusena komponeeritud helid reaalsuses elama hakkavad ja kas need vastavad helilooja kujutlusele.

Felix Mendelssohni 200. sünniaastapäeva eel avastati helilooja kadunud teoseid

Muusikamaailm sai Felix Mendelssohni 200. sünniaastapäevaks 3. veebruaril oma-moodi kingituse, kui avastati ja kanti ette helilooja kadunuks peetud teosed. Tegemist on kolmeteistkümne helitööga 270 senini kadunud teose hulgast, mis on peidetud maailma erinevatesse raamatukogudesse ja erakollektsioonidesse. Leitud materjali hulgas oli teoseid häälele, keelpillikvartile, klaverile ja viiulile. Stephen Somery, dirigent, kes on Mendelssohni avastamata teoste otsimisega tegelnud juba ligi kümme aastat, peab ettevõtmist pretseedenditaks ning juhib tähelepanu sellele, et avastatud teosed annavad üle-

vaate kogu Mendelssohni loomingukaa-rest, pärinedes igaüks erinevast eluetapist. Somery eestvedamisel kanti esmakordselt ette Mendelssohni täiendatud versioon “Itaalia sümfooniast”, mis on ligemale kahekümneminutilise pikema sümfoonia laialt tuntud versioonist, mis jõudis kirjastajate kätte Mendelssohni abikaasa kaudu pärast helilooja surma.

1990. aastate algul Saksamaal tegutsenud Someryl tekkis omal ajal Mendelssohni teoste vastu suur huvi ning ta seadis eesmärgiks koostada helilooja tööde kataloog, uskudes teoseid olevat 350–400 ringis. Tegelikult on see number aga umbes 770 ning helilooja eluajal avaldati trükiti ainult 72 oopust. Põhjusi, miks Mendelssohni loomingut tema eluajal vähe trükiti, on Somery sõnul kolm. Esiteks pärines Mendelssohn äärmiselt rikkast perest ning tal polnud tarvis oma teostega elatist teenida. Teiseks ei arvanud helilooja tõenäoliselt, et sureb kõigest 38-aastaselt. Kolmandaks “põhjuseks” on antisemiidist helilooja Richard Wagner, kes oma kirjutises “Judaism muusikas” Mendelssohni kui juuti kritiseeris, juhtides tähelepanu tema viletsale komponeerimisvõimele, mistõttu Mendelssohni loomingu maine sai tugevalt kahjustada. Mendelssohni juudi päritolu tõttu oli tema looming Saksamaal veel natsidegi poolt keelatud ning Hitleri valitsusajal viidi paljud tema partituurid, käsikirjad, kujutava kunsti tööd ja kirjad Varssavisse ja Krakovisse, kust need pärast üle terve maailma levisid.

Ent leidub ka muusikuid, kes Somery vaimustust värskelt avastatud tööde üle ei jaga. Üks neist on Jeruusalemma sümfooniaorkestri peadirigent Leon Botstein, kes peab Mendelssohni äärmiselt enesekriitiliseks heliloojaks. Tema arvates ei peaks iga leitud käsikirjaleht avaliku ettekandeni jõudma. Kui helilooja pidas mõnd teost või varianti sellest vähem kunstiküpselt ja heitis selle kõrvale, tuleks selles osas helilooja soovi austada. Botstein soovib otsinguaktatsioonide asemel rõhku panna hoopis nende teoste esitamisele, mida juba sada aastat tuntakse, ent sugugi mitte piisavalt ette ei kanta.

Esa-Pekka Salonen lahkub Los Angelese Filharmoonikute juurest

Tunnustatud soome dirigent Esa-Pekka Salonen lõpetab käesoleva hooajaga oma tegevuse Los Angelese Filharmoonikute peadirigendina. Tema asemel hakkab Ameerika üht esiorkestrit, kelle kodulavaks on Walt Disney Hall, juhatama 28-aastane Gustavo Dudamel. Dudamel sündis 1981. aastal Venezuelas ning alustas nelja-aastaselt viiuliõpinguid. Dirigeerimisega hakkas ta tegelema viieteistkümneaastaselt ning juba aasta pärast asus tööle abidirigendina Amadeus Chamber Orchest-

ra juurde. 1999. aastal sai temast Simón Bolívar Youth Orchestra muusikaline juht.

Rahvusvahelise tähelepanu osaliseks sai Dudamel 2004. aastal, mil võitis Gustav Mahleri nimelise dirigeerimiskonkursi, mille žüriis oli ka Esa-Pekka Salonen. Võit tõi talle peagi võimaluse juhatada maailma kuulsaid orkestreid, nende seas Los Angelese Filharmoonikuid ning samuti sai ta plaadilepingu firmalt Deutsche Grammophon.

Dudamel on Los Angelese Filharmoonikute ees seisnud praeguseks veel üsna vähe, ent tema etteasted on nii publik, kriitikud, orkestrandid kui orkestri juhtkond alati soojalt vastu võtnud. Kontakti, mille ta orkestriga saavutas, peeti eriliseks ning orkestrante üllatas Dudameli suur teadmiste pagas tema noorele eale vaatamata.

Gustavo Dudameli juhata tud hooaja avakontsert toimub Walt Disney Hallis 8. oktoobril ja selleks puhuks on John Adamsilt tellitud sümfoonia pealkirjaga "City Noir". Hooajal dirigeerib Dudamel orkestrit kaheksa nädalat ning ette kantakse teoseid nii orkestri püsirepertuaarist kui ka 20. sajandi muusikast, plaanis on samuti mitmed

esmaettekanded. Hooaja plaanide tegemisel on silmas peetud ka Dudameli päritolu, lülitades kavva Ladina-Ameerika heliloojate loomingut.

Los Angelese Filharmoonikute ajalugu ulatub aastasse 1919, mil vasemagnaadist muusikaentusiast William Andrews Clark orkestrile aluse pani. Orkestri esimeseks dirigendiks oli Walter Henry Rothwell ning läbi aegade on orkestri peadirigentideks olnud näiteks Otto Klemperer, Zubin Mehta, Carlo Maria Giulini ja André Previn. Esa-Pekka Salonenist sai Los Angelese Filharmoonikute peadirigent 1992. aastal. Tema lahkumise põhjuseks oli soov tegelda komponeerimisega, mida Salonen peab dirigeerimise kõrval oma esmaseks kutsumuseks ja mida Los Angelese Filharmoonikute peadirigendi ja muusikalise juhi amet koos orkestri juurde kuuluva administratiivse tööga just palju ei võimaldanud. Alates hooajast 2008–2009 on Esa-Pekka Salonen Londoni Filharmooniaorkestri peadirigent ja kunstiline juht. Los Angelese Filharmoonikutega on tal kavas külalisdirigendina töötada järgneval hooajal kaks nädalat.

G. OTSA NIM TALLINNA MUUSIKAKOOLI KONTSERDID JA ÜRITUSED MÄRTSIS 2009

T 3. MÄRTS KELL 17:30
KAARLI KIRIK
ORELIÕPILASTE KONTSERT

N 5. MÄRTS KELL 19
G. OTSA NIM TALLINNA MUUSIKAKOOL
(VABADUSE VÄLJAK 4)

**POP-JAZZ LAULU ERIALA
ÕPILASTE KONTSERT**

L 7. MÄRTS KELL 18
TALLINNA LAULUVÄLJAKU KLAASSAAL
(NARVA MNT 95)

PÄIKESETUUL
ESINEVAD PUHKPILLI ERIALA ÕPILASED

P 8. MÄRTS KELL 12
G. OTSA NIM TALLINNA MUUSIKAKOOL
(VABADUSE VÄLJAK 4)
EVA PUNDERI KLASSIKONTSERT

K 11. MÄRTS KELL 18:30
G. OTSA NIM TALLINNA MUUSIKAKOOL
(VABADUSE VÄLJAK 4)

**KLAVERIANSAMBLITE
KONTSERT**

N 19. MÄRTS KELL 16:30
G. OTSA NIM TALLINNA MUUSIKAKOOL
(VABADUSE VÄLJAK 4)

LAHTISTE USTE PÄEV
ÕPPIMISVÕIMALUSTE TUTVUSTAMINE

E 23. MÄRTS KELL 18
VENE TEATER
(VABADUSE VÄLJAK 5)

HEVADKONTSERT

N 26. MÄRTS KELL 18
G. OTSA NIM TALLINNA MUUSIKAKOOL
(VABADUSE VÄLJAK 4)

**POP-JAZZ HITARRIÕPILASTE
KONTSERT**

KONTSERTIDELE SISSEPÄÄS TASUTA

LISAINFO WWW.OTSAKOOL.EDU.EE

Hevimetallipalavik

ANTONIO DIAZ
muusikaajakirjanik

Hevy metal või lihtsalt metal on rocki stiil, mis on Eestis vaieldamatult populaarne. Võib-olla saab seda populaarsust seletada geograafilise lähedusega selliste Skandinaavia maadega nagu Soome või Rootsi, mis elavad “metallipalaviku” uues kuldajastus. Võib-olla on sellel pistmist külmade talvede ja pika pimedusajaga. Võib-olla on aga metalli juurtes ja ajaloo midagi enam kui nahksete riiete ja päikesepriilidega tegelased, kes vehivad pikkade juustega ja jooavad ämbrite kaupa õlut. Mõned seda laadi märksõnad on *heavy metal*’ist rääkides siiski tõesed – tegemist on äärmiselt teatralise žanriga, mille helitugevus on “valjem kui põrgu” (nagu ütleb ansambel Manowar) ja mille kohustuslik osa on kitarride *distortion*-kõla. Kuigi on tõsi, et metallit peetakse peamiselt matšomuusikaks, on tippu tõusnud siiski ka mõned naisansamblid, näiteks Ameerikast pärit Vixen või The Donnas.

Varajased aastad

On üllatav (ja kurb), et kuigi *heavy metal* tekkis peaaegu nelja aastakümne eest, peab suurem osa tõsistest fännidest oma lemmikuteks selle voolu esimesi legendaarseid ansambleid. Raske rocki sünnimaa on eelkõige Inglismaa. Seal tuli 1968. aastal kokku Led Zeppelin, kes patustas ka selliste stiilidega nagu bluus, folk, kantri, soul ja koguni *reggae*. Tulemus oli hämmastav: Jimmy Page paistis silma lõikavate kitarririffidega, John Bonham (kes suri 1980) suurepärase trummimänguga ja Robert Plant planeedi seksikaima lauljana, kes liikus kassilikult mööda lava, püksid iga hetk rebenemas. Samal aastal ilmusid Inglismaal lavale ka Deep Purple, mille muusikas oli tunda progressiivse rocki

mõjutusi, ja Black Sabbath, kes tõi metallmuusikasse tumedama poole koos hirmu tekitavate laulutekstidega, mida laulja Ozzy Osbourne alati haaravalt esitas (viimasel ajal näeb teda ja tema veidrat perekonda MTV saatesarjas...).

Aasta hiljem alustas ansambel, mille liikmeid peavad paljud metalli jumalateks: Judas Priest. See Inglise bänd, mille asutas kitarrist K. K. Downing, rikkus oma suhtumise ja muusikastiiliga kehtivaid tavaid, jättes kõrvale bluusi mõjud ning otsides karmimat, isikupärasemat kõla. Vokalist Rob Halfordist sai tänu kõrgehäälele karjumisele üks kõikide aegade parim metallilaulja.

1975. aastal sündis veel üks kõikide aegade hiilgavamaid Briti metallbände, bassi-mängija Steve Harrise loodud Iron Maiden. Peale võlujouliste kitarririffide ja suurepärase arranžeerimisoskuse tegi bändi kuulsa ka arvatavasti parim *frontman* maailma *heavy metal*’is – Bruce Dickinson. 1985. aastal andis Iron Maiden välja topeltalbumi “Live After Death”, mida paljud peavad metalli kõikide aegade parimaks *live*-plaadiks. Ansambel tegutseb endiselt, olles rohkem “elus” kui kunagi varem ja müües välja stadiione terves maailmas.

Ameerika bändid, nagu Van Halen, Aerosmith, Kiss või Alice Cooper hakkasid ruttu kopeerima seda, mida Atlandi taga tehti. Kiss sai kiiresti kultusbändiks tänu liikmete erilisele *make-up*’ile, silmatorkavale välimusele, teravatele laulutekstidele ja hämmastavate eriefektidega rikastatud kontsert-*show*’dele. Kiss Army on tänapäeval arvatavasti kõige ustavam metallbändi fänniklubi maailmas ning bändikraami tootmine (mänguasjad, koomiks, T-särgid jne) toob ansamblile tohutut lisatulu.

Samal ajal, 1973. aastal moodustati

maailma teisel küljel, Sydney’s, Austraalias, veel üks legendaarne grupp. See on AC/DC, mis pole kunagi taganenud oma rocki ja bluusi juurtest. Ansambli karismaatiline juhtkitarrist Angus Young on oma peamiste mõjutajate seas alati nimetanud selliseid artiste nagu Muddy Waters, BB King või Chuck Berry, kellelt ta laenas oma kuulsat “pardikõnnaku”. Ansambel on praegu tuuril oma uue plaadi “Black Ice” materjaliga, nii et kui teil pole veel olnud õnne näha *heavy* või rocki üht rabavamat *live*-esinejat, pole veel hilja endale pilet hankida ja sellest unikaalsest kogemusest osa saada.

Kaheksakümnendad ja glam-metal

Koos uue aastakümnega ilmus metalli arenile uus visuaalne stiil – *glam*. Uus allžanr pakkus uusi kaubanduslikke võimalusi ja jõudis lähemale kuulajaskonna *mainstream*’ile. Ansamblid nägid välja kiirevad ja tänu ohtrale *make-up*’i kasutamisele peaaegu naiselikud; nende kitarrivintgutamine, kõva matsuga trummid ja meloodilisemad laulud hakkasid tulvama maailma lavadele. On huvitav, et üks *glam*’i ajastu tinginud bände sündis Eesti lähedal, nimelt Soomes. Jutt on ansamblist Hanoi Rocks, mille liikmed Andy McCoy ja Michael Monroe avaldasid tugevat mõju sellistele Ameerika bändidele, nagu Guns N’Roses või Mötley Crüe. Kahjuks hävitas Soome ansambli karjääri trummar Razzle’i surmasaamine autoõnnetuses (roolis oli Mötley Crüe laulja Vince Neil). Hanoi Rocks on siiski elus, kuigi kahjuks teatati hiljuti, et 2009 jääb viimaseks aastaks, mil publik saab ansamblile enne lõplikku laialiminemist kontserdil kaasa elada.

Kaheksakümnendate algul hakkasid Hanoi Rocks jalajälgedes käima imitaatorid, nagu juba mainitud Mötley Crüe,

Ansambel Kiss saavutas tohutu menu nii oma muusika kui ka näomaalingutega.

Raskerocki vanaisad ansamblist Motörhead, keskel 63-aastane legend Lemmy Kilmister.

RATT, Twisted Sister ja W.A.S.P. Isegi religioon ei jäänud metalmuusika allžanritest puutumata. Näiteks USA-s sai populaarseks kristlik metal, mis oli tuletis *glam-metal*'ist, kuid ülistas Jumalat ja kristlikke väärtusi. Sellised ansamblid ei saavutanud edu mitte ainult oma sõnumi, vaid ka kvaliteetse muusikaga. Nii võitis kaheksakümnendate lõpupoolel massilise poolehoidu näiteks ansambel Stryper.

Aastaid hiljem vallutasid edetabelite tipu uue põlvkonna bändid, kelle veelgi pehmem stiil ja "tervislikum ellusuhtumine" paelus tohutu hulga naispubliku poolehoidu. Nn *pop-metal*'i ansamblite, nagu Bon Jovi, Poison või Cinderella eesotsas olid kitsaste teksade ja värviliste särkidega kenad kutid, kes suutsid raputada fännide südameid meeldejäävate ballaadidega, kuid jõudsid siiski ka kõige klassilisema metalli austajateni. Need muusikud kehastasid metsikuid tüüpe, keda tüdruk siiski julgeks oma vanematele enne kohtingule minemist esitleda. Üheksakümnendatel see liikumine peaaegu häabus, mitmed mainitud bändid läksid laiali või liikusid popi ja rocki suunas, kuid tundub, et viimastel aastatel on esile tõusnud uus põlvkond paljutootavaid *glam-rocki* ja *sleaze-rocki* bände, mitmed neist Skandinaavias, nagu Hardcore Superstar või Backyard Babies Rootsist.

Trash-, power- ja death-metal

Ansamblid, nagu juba mainitud Judas Priest või Briti trio Motörhead (kes andis paar kuud tagasi välja suurepärase uue plaadi "Motörizer") avastasid võimaluse,

Slipknot, välimuse poolest hirmuäratav, kuid muusikaliselt üks sisukamaid ansambleid tänases metalmuusikas.

kuidas ühendada pungi kiire tempo ja klassikalises stiilis metal. Sellest impulsi tekkis uus stiil nimega *trash-metal*, mille võttis kiiresti üle ja täiustas Metallica, ansambel, mis on viimastel aastatel pälvinud kõige rohkem fännide armastus- ja vihkamisavaldusi. 1983. aastal vokalist James Hetfieldi ja trummar Lars Ulrichi loodud bänd teenis kiiresti tuntuse oma tuliste kontsertesinemiste, otsekohe ja jõulise lüürika ning löikavate kitarrioriffidega. Metallica on osaline ka paaris metali legendaarses juhtumis. Nende seas on ansambli liikme Cliff Burtoni surm Rootsi-turneel 1986. aastal toimunud bussionnetuses. Burton asendas narkoprobleemide tõttu Metallicast välja heidetud Dave Mustaine'i, kes asutas hiljem edukalt ansambli Megadeth ning saavutas rahvusvahelise tunnustuse kui üks maailma virtuossemaid metalmuusikuid. Metallica karjääri pöördepunkt oli 1996. aasta album "Load". Peale muutuse välimuses muutus ka bändi muusika, millele kõige andunud fännid hästi ei vaadanud. Kuid ansambel on endiselt heas vormis, andes hämmastavaid kontserte. Käesoleval aastal on Metallica tuuril albumiga "Death Magnetic", kus bänd näib olevat naasnud karmima stiili juurde, mis tõi kaks aastakümnet tagasi saavutatud kuulsuse ja tunnustuse. Lisaks Metallicale tuleb klassikalistest *trash-metal*i bändidest nimetada Ameerika gruppe Overkill, Testament, Slayer ja Exodus, Sepulturat Brasiiliast, Soziedad Alkoholikat Hispaaniast ja Kreatorit Saksamaalt.

Behemoth, blackened death metal Poolast.

Saksamaal saavutas suure edu *power-metal*. Nagu *trash-metal*, kasutab ka *power-metal* kiiret tempot, et muusika uuele tasandile viia, kuid see toimub vähem agressiivsel, kontrollitumal kujul. *Power-metal*i ansambli kasutavad oma tekstides sageli müstika ja fantaasia elemente, nii ongi selle suuna bändid populaarsed fantastilise kirjanduse austajate ning mütolooogia ja rollimängude huviliste seas. Populaarseim Saksa *power-metal*i bänd oli arvatavasti Helloween. Michael Kiske eeskujulike vokaalsete võimete ning Kai Hanseni karisma ja kitarritehnika kombinatsioonist sündis *power-metal*i kõige fundamentaalsem albumite saaga: "Keeper of the Seven Keys" I ja II. Hiljem lahkusid mõlemad mehed an-

samblist, Hansen rajas 1994. aastal Gamma Ray, kus ta laulab ja kitarri mängib ning see on maailma *power-metal*i fännide seas endiselt üks lemmikuid.

Helloweeni poolt sisse käidud rajale astusid rutakalt noored ansambliid, kes põlesid soovist näidata publikule oma tehnikat ja kiirust, kuid kaevusid samal ajal ajalooramatutesse, et leida uusi kuulajaid erutavaid teemasid. Edasijõudnud õpilaste seas olid Saksa bänd Blind Guardian, kes on alati tunnistanud Tolkieni "Sõrmuste isanda" suurt mõju ja paistnud silma oma kõrge kvaliteediga plaadikujundustega, aga ka Edguy ja Rootsi ansambel Hammerfall. Eepilise atmosfääri loomiseks lisas enamik sellistest bändidest oma koosseisu klahvpillimängija.

Metsatöll, rahvuslik metal eesti moodi.

FOTOD INTERNETIST

Paari aastaga kerkisid nii Saksamaal kui ka Itaalias, Hispaanias ja Soomes pinnale kümned ansamblid, mis seostasid end *power-metal*’iga. Nende seast tõusevad esile Rhapsody Itaaliast, Tierra Santa Hispaaniast ning Soome ansamblid Stratovarius (kes eemaldas hiljuti oma ridadest võlurkitarristi Timo Tolkki), Sonata Arctica ja Nightwish. Viimane pakub hea näite sellest, kuidas sulatada edukalt kokku ooper, orkestrikõlad ja metal. Ansambli eelmise vokalisti Tarja Turuneni tugev ooperikooliga häääl sobis ideaalselt Tuomas Huopalaineni muusikaga. Paari aasta eest otsustas ansambel soolokarjääri alustanud Turuneni teenetest loobuda ja võttis oma liikmeks rootslanna Anette Olzoni, kuid paljud fännid tunnevad endiselt puudust Turuneni eksimatult äratuntavast häälest. Teised ansamblid, kes on edukalt katsetanud sopranihääle ja metalli ühendamist, on Within Temptation ja The Gathering Hollandist, Evanescence Ameerikast ja Theatre of Tragedy Norrast.

Trash-metal’ist on tuletatud veel üks stiil, nimelt *death-metal*. See on äärmuslik, *heavy metal*’i brutaalset poolt esindav muusika, mida iseloomustab kõrihäälnen urineerimine, armutu trummimäng ja laulutekstid, mille teemaks on hämarad kunstid, roimad, satanism ja loomulikult surm. Selle žanri esiisa on Ameerikas tegutsenud Death, mis alustas 1980. aastate algul ja pani koos ansamblitega Venom ja Obituary aluse sellelaadsele

muusikale. *Death-metal* sai ruttu väga populaarseks Põhja-Euroopas (kus tumedad mõtted näivad käivat käsikäes ilmaga); Rootsi bändid, nagu Tiamat või Hypocrisy, on tänapäeval saavutanud tugeva positsiooni.

Kui rääkida *heavy metal*’i kõige brutaalsematest avaldumisvormidest, tuleb mainida *grindcore*’i. *Grindcore* on *hardcore*-pungist tuletatud stiil, mida iseloomustavad plahvatuslik trummimäng, maailma kõige kiiremad lood ja suutmatu raevunud laulja sõnadest aru saada. See on muusika neile, kes otsivad muusikast ohtralt agressiivsust. Selle suuna kõige märkimisväärsem esindaja on Napalm Death Inglismaalt – ansambel, mis suudab oma mänguga purustada kontserdipaiga lähedal asuvate majade aknad.

Uued ajad, uued kõlad

Üheksakümnendatel võis näha, kuidas noor kuulajaskond hakkab klassikalistest metalli stiilidest tüdinema. Oli ülim aeg eksperimenteerida ja leida uued ansamblid, kes suudaksid astuda sammu edasi ning segada metalli rifid kokku hipopi, grunge või *funk*’iga. Saabus *nu metal*’i (tuntud ka kui *new metal*) aeg koos üheksakümnendate keskel uusi tuuli toonud ansamblitega Korn, Slipknot, Deftones jt. Samal ajal kui tõsised fännid katkusid juukseid, suutmata uskuda, millist pattu on nende püha muusikaga tehtud, saavutas see uus stiil suure ülemaailmse edu. Ja

kuigi *nu metal* mõjutas negatiivselt paljude traditsioonilisemate bändide võimalusi maailmas läbi lüüa, tõi see metalmuusikasse uusi tuuli. Mõned Ameerika bändid järgisid Aerosmithi aastatetagust eeskujut (Aerosmith oli esimene rock/metalbänd, kes kasutas koos grupiga Run DMC tehtud loo “Walk this Way” remiksiks räppimist) ja said inspiratsiooni sellistelt ansamblitelt nagu Rage Against the Machine või Faith No More. Bändid, nagu Linkin Park või P.O.D. jõudsid kiiresti noorukite südamesse, ehkki kõige puristlikumad metalli austajad peavad selliseid esinejaid ikka veel reeturiteks.

Veel üks žanr, mis hakkas üheksakümnendatel populaarsust koguma ja on tänini heas hoos, on *industrial metal*. Selle innovatiivse suuna tunnused on korduvad kitaririfid, süntesaatorite ja moonutatud lauluhääle kasutamine ning postapokalüptiline lavakujundus. *Industrial metal*’i alusepanijate seas on Ministry ja Fear Factory, kuid edetabelitesse jõudis see muusika tänu Trent Reznorile ja tema ansambli Nine Inch Nails, Marilyn Mansoni karismaatilisele ja šokeerivale välimusele ning Saksa bändi Rammstein maagilisele sidemele oma publikuga.

Viimastel aastatel on Euroopas jõuliselt esile kerkinud *folk-metal*. Võttes kasutusele keltide ja viikingite pärimusele viitavad tekstid ja pillid, nagu flööt ja torupill, avastasid sellised ansamblid nagu Finntroll, Moonsorrow ja Turisas Soomest või Mago de Oz Hispaaniast metalmuusikas uued võimalused. Eestis on väga populaarne *folk-metal*’i bänd Metsatöll, kes allkirjastas hiljuti tähtsa lepingu Soome plaadifirmaga Spinefarm. See võib Metsatöllule avada mitmed olulised ukSED rahvusvahelisele areenile.

On veel kümneid teistest stiilidest tuletatud allžanreid (nagu *black metal* ja *gothic metal*) ning suur hulk olulisi ansambleid, mida siin ruumipuudusel ei saa nimetada. Paljud suurimad ikka veel tegutsevad *heavy metal*’i ansamblid annavad endiselt kõige uskumatuid kontserte. Ja metalli fänne üle terve maailma, kes armastavad küll agressiivselt kõlavat muusikat, peetakse rahu-likeks ja sõbralikeks inimesteks, keda iseloomustab sama kirg, mida arvatavasti ka kõiki Muusika lugejaid – armastus muusika vastu.

Sigue Sigue Fabrique, Mihkel Kleis ja
Ki wa Seccessioni keldris Viinis.
FOTO ANKA NIDZGORSKA

Eesti elektronmuusikud ja “Sonic Zones” Viinis

TALVI NURGAMAA

Viinis Seccessioni hoone keldris toimus jaanuari keskel Eesti elektroonilist muusikat tutvustav üritus “Sonic Zones”. Üles astusid GLJAM, Andres Lõo ja Aivar Tõnso. Neile lisaks mängisid plaate Novosibirskist pärit DJ-de paar Dabelka ja Mr Belk.

Kontserdisari “Sonic Zones” tutvustab iga kuu Viini elektroonilise ja eksperimentaalse muusika huvilistele endiste Nõukogude Liidu maade uusimaid suundi ja esin-dajaid. Anna Ceeh, üks ürituse korraldaja-test, hindab nende maade muusika eripära eelkõige just sellepärast, et piirid olid kuni 1989. aastani suletud ning muusikamaastik seetõttu üsna erinev. Ürituste sari tähistab

kahekümne aasta möödumist raudse ees-riide avanemisest ja pakub ühtlasi endistest Nõukogude Liidu riikidest pärit muusiku-tele võimalust end tutvustada ning kohalike artistidega uusi kontakte leida.

Huvi eesti muusika vastu oli väga suur. Hoolimata range pilguga külastajaid mõõt-vast uksehoidjast Mr Belkist, oli Tallinna klubiga Juuksur võrreldav Seccessioni kelder puupüsti eesti elektroonilise muusika uu-distajaid täis. Kolm Eestit esindanud muu-sikut andsid päris ilmeka ülevaate meie al-ternatiivsemas elektroonilises klubimuusi-kas toimuvast.

Vanu häid traditsioone hoidev, kohati isegi kraftwergilik GLJAM mõjus huvitavalt

nii helimaastiku (*sound'ide*), improvisa-toorsete klahvpilisoolode kui ka rütmide poolest. GLJAMi energilisele, kuid stiililt vaoshoitumale muusikale vastandus Andres Lõo jõuline ja avangardne, väga positiivse energiaga multiinstrumentalistlik eneseväljendus. Sellele järgnes Aivar Tõnso stiilipuhas, katkematult kulgev, kohati mi-nimalistlik, kuid kohati isegi polürütmiline sett.

“Sonic Zones’ile” järgneb ka CD-sari, mille eesmärgiks on tutvustada Austria elektroonilise klubimuusika huvilistele Ida-ja Kesk-Euroopa kõrgetasemelist mitte-kommertslikku muusikat ning tuua see laiemale kuulajaskonnani.

Zetod tantsitavad sõsaraid

MARI TAMMAR

pärimusmuusikaüliõpilane

Pärimusmuusika täna

Anzori Barkalaja on kirjutanud: “Tundub, et üleüldise segunemise juures globaliseerumise patta on vajalikuks osutumas kultuurilise enesemääramise ja inimlike püsiväärtustega seotud asjad. Pärimusmuusika on üks neist.” Tõsi, eestlaste huvi oma pärimusmuusika vastu on viimastel aastatel oluliselt suurenenud. Seda kinnitab Viljandi pärimusmuusika festivali külasthanud 20 000 inimest ja mitmete teiste folgifestivalide publikuhulk. On tekkinud huvitav paradoks, et üha uut ja ekstreemset otsiv postmodernistlik inimene pöörab pilgu seljataha ja leiab eksootikat minevikust. Seega võib pärimusmuusika populaarsus olla seotud tänapäeva retrovaimustusega ja ka meedia fookusesse tõusnud karismaatiliste muusikutega.

Seto poiste oma bänd

Üks Eesti tuntuim ja enim raadiotes mängitud folkansambel on Zetod ja nende eelmise aasta mais esitletud plaat “Lätsi tarrõ tagasi”. Tegemist on unikaalse muusikakollektiiviga, kes on tegutsenud juba 2003. aastast. Eriliseks teeb ansambli asjaolu, et nende juured on Setomaal ning oma muusikas kasutavad nad seto rahvalaule, segades neid tänapäevaselt rocki ja pungiga.

Zetode lugu sai alguse Ene Lukka-Jegikjani tõstatatud küsimusest: “Miks ei ole seto poistel oma bändi?” Seejärel kirjutati projektid ning leiti juhendaja Kristjan Priks. Päeval, mil hakati bändi reaalselt kokku panema, oli Värskä kultuurikeskusesse kogunenud hulgake kohalikke noori, nende seas ka tol ajal 13-aastane Jaanus Viskar ning 16-aastane Jalmar Vabarna, kes esitasid kitarride saatel “Põdralaulu”, mis on tänini Zetode üks populaarsemaid lugusid.

Nüüd on ansambli seljataha jäänud viis tegutsemisaastat, mille jooksul käidud esinemas ka Lätis, Poolas ja Venemaal. Sealjuures on tehtud läbi ka mitu koosseisu muutust. Plaadil mängivad Jalmar Vabarna

Zetod aasta lõpul esinemas Viljandis.

FOTO MERLI ANTSMÄÄ

(akustiline kitarr, elektrikitarr, karmoška, *cabasa*, laul), Artur Linnus (akordion, laul), Martin Kütt (trummid, *cajon*, laul) ja Aron Laanelill (basskitarr). Nüüdseks on bassimees vahetunud ning laval taas Jaanus Viskar.

Põlised setod

Bändi esilaulja Jalmar Vabarnal on kombeks end tutvustades ikka lisada, et ta on seto. Tema vanavanaema Anne Vabarna oli üks seto suurtest lauluemadest, kelle kunagi lauldud laule on ka praegu Zetode repertuaaris. Kokku on Anne Vabarnalt üles tähendatud üle 150 000 värsi ning ta on ka setode eepose “Peko” autor. Ka kõik teised poisid on põlised setod ja üles kasvanud sealse kultuuritraditsioonis: võistelnud munaveeretamises munaloomkal, söönud lähedaste haudadel kirikupühadel, tähistanud nii eesti kui vene jõule ning palju muud säärast. Jaanus, Artur ja

Jalmar on pisikeste poistena laulnud laste leelokooris Laanõtsirk, mida Jalmary ema Maret Vabarna tänini juhatab.

Rockiga noorteni ja koos esivanemateni

Zetode muusika on kollaaž erinevatest stiilidest, kus äratundmisrõõmu leiavad nii folgi, rocki, pungi kui ka popi austajad. Siiski tugineb looming eelkõige Setomaa arhailistele lauludele, mis läbi kaasaegsete instrumentide ja rütmide saavad endale uue elu. Jalmary sõnul annab pärimusmuusika palju varieerimis- ja mänguruumi, eriti seto laul, kuna see erineb eesti tavapärasest regilaulust. Põhiliseks seto leelo omapäraks on mitmehäälsus ja hääletekitamise viis. Lisaks heale laulutraditsiooni tundmisele ja tunnetamisele valdavad poisid ka osavalt oma instrumente. Plaadiarvustest on läbi käinud, et kohati kõlavad nende akordioni- ja kitarrisoolod nagu progressiivne rock; see pole küll domi-

neeriv helikeel, kuid on hea stiilinäide Zetode mitmekesisest musitseerimisoskusest. Jalmar ise kommenteerib, et sellise rokokliku saundiga on võimalik jõuda tänapäeva nooreni, keda muidu pärimusmuusika võib-olla ei huvitaks. Samas on ansambli ka nii-öelda *unplugged*-kava, kus esitatakse pärimusmuusikat naturaalselt, ilma helivõimenduse ja basskitarriga. Sellesse projekti on kaasatud ka seto neidude leelokoor Tsibihärbläseq, kes toob üsna mehisesse kooslusse naiselikku elementi.

Kaks sõsarat keerutavad raadiotes jalga

13. veebruaril esitles ansambel oma uut singlit "Kats sõsard kargasõ", mis Jalmari sõnul on jätk plaadile. "Kuna plaadil läks ootamatult hästi, siis tõukas see meid tegudele, et oma kuulajatele "kippelt" midagi uut pakkuda. Selle singli puhul on tegemist edasimineku parema kvaliteedi suunas ja samuti on meie instrumentarium väikese kuuekeelse kandle võrra suurenenud. Singli salvestas ja miksimeie oma helirežissöör Rainer Koik." Singel on eelkõige mõeldud raadiotes levitamiseks, kuid seda saab ka osta Zetode kontsertidel. Veebruaris esineti koos Metsatõlluga Viljandis.

Zetode esinemisimago juurde kuuluvad

ka seto rahvarõivad, mida noormehed uhkusega kannavad. Esinemistel on nad loominguks, mängivad publiku ja ruumiga. Bändi liikmed juba teavad, et Jalmar võib teinekord väga spontaanne olla. Nii on ta kord laulu pooleli jätnud, et ärgitada inimesi tõusma ja kaasa tantsima või kutsunud nelja-aastase pisipõnni endaga koos pilli mängima.

Õo läbi põllul tantse vihtumas

Ansambel Zetod on omamoodi muster näide toestamiseks, et pärimusmuusika ei ole ainult väikese ringi huvi, vaid ka võrdväärne konkurent popmuusikale. Seda näitab seegi, et Raadio 2 aastahiti top neljakümnes saavutati 14. koht. Poisid on suutnud luua bändi ümber sõpruskonna noortest, kes suvel tulevad kokku Värskasse, et siis õo läbi põllul vanu seto tantse vihtuda, lõkke ümber regilaule laulda ja pilli mängida. Kõigi oma tegemistega on nad toonud hulga noori arhailise pärimuse juurde ja pannud huvituma seto kultuurist ka süvitsi. Tavaliselt seotakse süvine kohtumine mõne Setomaal toimuva kultuurisündmusega. Nii on sõbrad saanud elamusi Seto leelo- ja kuningriigi päevadelt. Poiste missioon ongi tutvustada oma kultuuri ja olla kommunikatsioonikanaliks noorte ja pärimusmuusika vahel.

MIDA KUULAD

KRISTEL VILBASTE

Eesti Päevalehe looduskorrespondent

Minu päev algab alati muusikaga. Hommikuti mängib abikaasa Mikk Sarv flöödil päeva "ellu", puhudes pilli kõik tärkava päeva meeolud. Suvel on selles rohkem koduaia linulaulu, talvel Peipsi jäämuusikat. Igal juhul on see sama, mida mäletan juba lapsepõlvest Rein Marani loodusfilmidest. Toona ei teadnud ma, et selle meeldiva muusika autor on mu tulevane kaasa...

Kõige rohkem meeldibki mulle muusika, mida ei pea laskma helivõimendusel läbi kõhunaha pressida. On uskumatult ilus, kui saami memm või tõva šamaan laulu vaikselt lahti kerib ja selle ilma laiali saadab. Nõndasama meie oma regilaul. Kuid ega ma kiniste ruumide muusikat ka pelga, eriti lummab mind Paganini looming. "Tümpsutajatest" In Boil ja – kuigi mulle motikapõristajad üldse ei meeldi – Vennaskond.

Sulelistest muusikutest meeldivad lõokese varakevadine triller, suitsupäasukeste pulmavidin, sookurgede trompetihüüd rabavaikus ja laulu- luikede lahkumishõiked.

FOTO ELMO RIIG

Vana Viini ooper – professionaalide toiming

TIIA TEDER

Klassikaraadio peatoimetaja

Riigiooper asub Viini südames ja keegi ei saa mööduda seda märkamata. Turistid imetlevad hoone pompooset fassaadi ja mitu korda päevas viiakse ekskursante vaatlema toretsemaid fuajeesid, marmortreppe, terrasse ja sambaid, kullatud keiserlikke salonge, väärtuslikke skulptuure ja freskosid. Riigiooperisse etendusele pääseda pole niisama lihtne. Mozarti-aegsetes kostüümides müügiagendid jaotavad küll tänaval reklaame, aga detsembri alguspäevil oli pileteid veel vaid ühele päevasele balletile kuu lõpus. Ooperietendused on selles majas välja müüdnud pool aastat ette.

Viini auväärne ooperitraditsioon ulatub 18. sajandisse Leopold I valitsemisaega. Viini n-ö uus monumentaalne ooperimaja ehitati 1869. aastal Habsburgide linnakeskuse ambitsioonika laiendamise käigus. Hoone sai sõjapurustusi 1945. aastal ja taasavati pidulikult 1955. aastal. Taasavamine oli tähenduslik sündmus sõjast taastuvas Euroopas ja seda tähtpäeva tähistatakse siiani regulaarselt.

Euroopa ühe nooblima ooperimaja saalis on ruumi umbes 1700 kuulajale. Hea koha eest parteris, loožis või rōdul tuleb välja käia sada kuni kakssada eurot. Selles uhkes hoones toimub ka üks Euroopa lüksuslikumaid seltskonnapidusid, prestiižne Viini uusaastaball.

Viini Riigiooper on Euroopa klassikalise muusikateatri kindel kants. Laval etendatakse kõige populaarsemaid oopereid ja ballette, mida kutsutakse repertuaariteosteks. Traditsioon on selles teatris kaugelt tähtsam kui side kaasajaga. Hooaja jooksul toimub vaid paar uuslavastust. Repertuaar püsib aastaid sama ning dekoratsioon, visuaali ja tekstimaterjali kasutatakse üle ka-

hekümne aasta järjest. Kavaraamatus on ajalooasetusi ja lisainfot tõelisele *feinschmecker*’ile. Igal õhtul laulavad siin tuntud nimed. Solistilepingu saab selles teatris ooperilauljate koorekiht, *establishment*.

Puccini “Tosca” tõmbenumbriks oli mullu 30. novembril Cavaradossi laulev Jose Cura, üks praeguse *bel canto* maailma enim kiidetud tenoreid. Curat on reklaamitud kui Plácido Domingo nooremata väljannet. Tal on suurepärase välimuse – klassikaline ladina profiil, tumedad lokid ja sünk pilk. Nagu paljud kuulsad tenorid, on ka Cura suhteliselt jässakas, kuid näeb pidevalt vaeva oma figuuriga ja tema jõusaalitreeningud on olnud ajakirjanduse tähelepanu all. Cura on teinud särtsakaid ladina muusika plaate ja laulnud saatuslike tenorite rolle.

Scarpiana oli laval möödunud kümnendite tähtsamaid bassbaritone Samuel Ramey, pika karjääriga ameerika ooperilaulja. Majesteetliku Ramey hääles pole enam endist jõudu ja sära ning *vibrato* takistab nüansside sündi. Tegelikult olid mõlemad meespeasatäitjad fassaadilt kenad, kuid vokaalselt kahvatunud kui eeldaks nende kuulus nimi. Aga etenduse nõrgimaks lülilikks osutus hoopiski ameerika sopran Michele Crider, kelle Toscas oli prima-donnalikku pretensioonikust, kuid mitte kütkestavust. Crideril on hea häälematerjal, kuid puudub soojus, napib muusikaalsust ja kehakeeles pole draamat. Tema lauldud “Vissi d’arte” ei pane kuidagi uskuma, et Tosca elu on kunstiteos.

Puccini ooperi süžee on intriigi täis nagu mõni ameerika seiklusseriaal, näiteks “24”, kus loo pikendamiseks tuuakse mängu lahjad kõrvaldraamad. “Tosca” esimeses vaatuses on peamine armukadeduse prob-

leem, kuid portreel kujutatud vale naine ei ilmugi lavale, ehkki ootus on. Teiseks vaatuseks on kiivus unustatud, naiseks riietunud mässajagi kõrvale heidetud ja esiplaanile tuleb politseiboss ning tema himu kuulsa lauljatori järel. Kulissideks suured ajaloo-sündmused, keskendub lugu naise valutamisele. Aateline kunstnik Cavaradossi on sirgjoonelise mõtlemisega ning valmis – kuigi mõningase kahetsusega – põhimõtete eest surma minema. Kuna intriigi luhtub, siis kõik hukuvad ja Tosca heidab end lainetesse nagu ooperi dramaatilises kulminatsioonis ette nähtud.

Lavastuse kavaraamat pakub ajaloomaterjali teose loomisloost. Kõik ongi nii, nagu sada aastat tagasi plaanitseti. Lavastus on universaalne ja traditsiooniline, misastseenid pole keerulised, et vahelduvad solistid tunneksid end laval kindlalt. Rollilahendus on minimaalne: mõned sammud, veidi kehakeelt ja žeste. Lauljate asi on muusika lavalt kaunilt esitada, kusjuures kaasosatäitjatele osutatakse vaid hädavajalikku tähelepanu. Kas keegi võiks uskuda Tosca kirglikku armastust Cavaradossi vastu kui Michele Crider keskendub armastustseenis Jose Cura asemel dirigendile ja on ametis hügelkleidi slepi sättimisega?

Orkester on Viini Riigiooperis kõrgel tasemel ja muusikalise kvaliteedi tagatis. Kõlab otseku akadeemilisel kontserdil – tasakaalustatud helipilt, dramaatilised arendused, kontuursed soolod. Dirigent ei ole selles ooperis sugugi teisejärguline tegelane, vaid oma ala tipppegija. Puccini “Toscas” dirigeeris kanadalanna, väliselt meie rahvastikuminiitrit meenutav Keri-Lynn Wilson, ja orkester oli niivõrd hoos, et kattis lauljaid. Sama probleem oli õigupoolest ka 1. detsembril “Salome” etendu-

Riigiooperis Cavaradossit laulnud Jose Curat on reklaamitud kui Plácido Domingo nooremat väljaannet.

Taas salenenud Deborah Voigt löi Salomest jõulise ja energilise, kuid üheplaanilise karakteri.

FOTOD DAYLIFE

sel, kus muusikat juhtis Leif Segerstam.

Ajalooline ooper meeldib Viini publikule ja turistidele. End muusikaklassikute Mozarti ja Straussidega reklaamiva linna keskses ooperis kurdeti publiku huvi vähesuse üle vaid jalgpalli Euroopa meistrivõistluste ajal. Tollal jäi koguni üks etendus saali alataituvuse tõttu ära. Ooperiteatrit on juba ligi kakkümmend aastat juhtinud Ioan Holander ja tema ajal on traditsioonid säilitatud. Kuuldavasti saab Viini Riigiooper järgmisel aastal uue juhi.

Ka Straussi "Salomes" oli laval toimuv sedavõrd staatiline, et jättis ooperi kontsertettekande mulje. Boleslaw Barlogi lavastus pärineb 1972. aastast ja oli tehtud legendaarsele austria sopranile Leonie Rysanekile. Lavastuse kunstnikutöö (Jürgen Rose) on juugendlik, mille keskmes Klimti kujunditest inspireeritud kentsakad kostüümid. Laval on staatiline asetus – Herodes asub vasakul, Salome paremal, Jochanaani puur on keskel lava all ning juudid seisavad haigutatult paigal.

1. detsembril oli nimiosas Deborah Voigt, kelle võimsatele Wagneri-rollidele on ooperisõbrad kaasa elanud. Avalik kõneaine on ka Deborah Voight võitlus ülekaaluga. Pärast seda, kui Covent Garden talle fiiguuri pärast lepingu üles ütles, on Voigt palju vaeva näinud ja näeb praegu välja nagu tavaline tugeva kehaehitusega laulja. Muljetavaldavalt võimsa häälega Voigt löi Salomest jõulise ja energilise, kuid üheplaanilise karakteri. Tema Salome oli naine kui tank, kelles pulbitseb võimu- ja kättemaksuiha. Salome tantsuks tuli lavale baleriin. Loorides mäslemise tants oli lihtsa koreograafiaga ja võinuks olla jõukohane ka lauljale, kuuldavasti on Voigt Chicago ooperis seda ka ise esitanud. Üsna skemaatilise mulje jättis Jochanaanina esinenud Wolfgang Koch. Etenduse kaasahaaravaim osatäitja oli Gerhard A. Siegel pahalise valitseja Herodesena. Dramaatilised kired löömasid siiski põhiliselt orkestris, mida inspireerivalt juhtis Leif Segerstam.

Viini Riigiooperis saab näha vanaaeg-

seid, formaalselt dramatiseeritud etendusi. Publik teeb läbi aristokraatliku ooperikülastuse toimingud. Melomaanide kesken-dumus on muljetavaldav, selle juurde käivad tähtsad näoilmed, parimad riided ja aksessuaarid ning klaas šampanjat enne etenduse algust, õiges kohas braavo hüüdmine ja lillebukettide lavale lennutamine. Vaheajal jalutatakse aeglasel sammul, hämaras nurgas leiab abi peapöörituse saanud daam. Luksuslikud kõrvalsaalid on vaheajaks hõivanud firmade vastuvõtud. Kuid parteri puhvetites ja ooperikohvikus on tunda demokraatlikku vabadust ja lohakust, nagu ka maja alumisel korrusel ooperipoes, kus saadaval paljude kuulsate saksa lauljate hääled.

Publik kuulab asjatundlikult ja ajalooline rituaal kulgeb täies hiilguses. Nüüdisajale viitavad vaid helendavad tekstiekraanid toolide seljatugedel. Aeg-ajalt süttib pingiridade varjus sinakaid tulukesi, kui külastaja uurib mobiili, ega pole sõnumeid tulnud. Tänapäev ju siiski.

Pärnu aktsioonid Tartus

VIRGE JOAMETS
muusikateadlane

Eesti vanimaid festivale, 21. ringile läinud Pärnu nüüdismuusika päevad laienes tänava kontsertidega Tõrvasse, Tartu ja Tallinna. Jaanuari viimasel nädalal oli nimetatud paikades ühel õhtul modernistliku kammermuusika kontsert ning järgmisel performance "Action kuubis II: Dimensioonid". Ettekandjaks oli varieeruva koosseisuga kollektiiv Repoo Ensemble, kuhu sel korral kuulusid Andrus Kallastu (laul), Kai Kallastu (laul), Leonora Palu (flööti), Anna Zielinska (viul), Bartosz Koziak (tšello), Jorma Toots (klaver) ja Hans-Gunter Lock (elektroonika).

Jaani kirik on nüüdismuusika lavana Tartus vana tegija, see on ka jaanipäevaegse eesti noorte heliloojate festivali toimumispaik. Vähemalt Tartus läks aga korraldajatel üks "pisike" asjake meelest. Nimelt see, et potentsiaalset publikut võiks toimuvatest sündmustest ka teavitada. Millele loodeti, ma ei tea, igatahes ei õnnestunud mul teadet toimuva kohta näha, otsimisest hoolimata, mitte kusagil mujal kui Jaani kiriku ees stendil. Polnud reklaami, polnud ka inimesi.

Kammermuusika kontserdi kavas oli kümme teost erinevatelt autoritelt (vanuse järgi): Schönberg, Cage, Boulez, Penderecki, Lachenmann, Holliger, Ferneyhough, Zielinska, Maltis ja Kozlova. Üle poole kavast moodustasid soolopalad, kus interpreet oli kas üksi või sekundeeris elektroonikale. Sümpaatselt jäid nii muusika kui ka esituse poolest kõrva sooloflöödi ja -viuli lood, ehkki ühel hetkel tekkis küsimus, et mitukümmend aastat veel *tremolo*'te najal lugusid valmistatakse (Ferneyhough' pala

oli aastast 1970, Maltise oma 2008). Kindlasti andis neile paladele palju juurde mängijate Anna Zielinska ja Leonora Palu ergas kõrv ja fantaasia, Maltise teoses ka helilooja puldist teostatud maitsekas live-elektroonika. Fantaasiat nappis aga minu meelest tšellisti Bartosz Koziaki esinemises, kes, nina noodis, noote küll nägi, aga ei kuulanud. Ometi on Jaani kirikus akustika, mis just soolopilli kõlast helgelt helisema hakkab, ole ainult mees ja kuula, mida mängid!

Ansambli lugudest imponeerisid need, kus solistina astus üles Andrus Kallastu – ühes osas Schönbergi "Kuu-Pierrot'st", kus sai kuulda võluvast kõnelaulu, ning Lachenmanni teoses "temA", kus tuli teha kõikvõimalikke korinaid-lurinaid-karjeid-korskeid jne. Priima! Kui veel veidike intensiivsust lisada, et hääli veelgi paremini kuulajani jõuaks!

Teisel päeval toimunud perfoomens (tegijate kirjaviis – V. J.) tekitas rohkem nõutust. Eri kunstide süntees on Pärnu nüüdismuusika päevadel juba mitu aastat käsil olnud teema. Seegi kord valmis etendus ühistegevuse käigus. Osa muusikast oli varem salvestatud, osa improviseeriti kohapeal. Salvestatu (autor ilmselt Hans-Gunter Lock) oli justkui kraapivate roostes žiletite-rade muusika – terav ja häiriv (see ei ole hinnang, vaid iseloomustus). Samal ajal projitseerisid kiriku tagaseinale kraaplevat vonklevat asjad (visuaalkunstnikud Rait Rosin, Hille Karm, Liina Vedler).

Andrus Kallastu Pärnu Kunstihallis.
FOTO ANTS LIIGUS / PÄRNU POSTIMEES / SCANPIX

Tegevustik hargnes kaosesarnasest kõla-maailmast ja liikumisest, kus üle istmeridade laotatud valgete kilekangaste all põtkiti ja tungeldi. Edasi koondus tähelepanu tantsijale (Kaspar Aus), kes justkui sündis ürgsest kaosest ja püüdis teda vallanud jõududest võitu saada. Loo sügavam mõte jäi paraku tabamatuks, tarkust ei andnud juurde ka varasemate Pärnu nüüdismuusika päevade kajastused, nendegi puhul olid autorid kimpus ja mõistatasid, et mis see siis nüüd oli. Üldmulje oli, et tunni aja kohta oli muusika ehk liiga vähe muutuv, monotoonne, sama ütleksin tegelikult ka tegevuse ja video kohta. Ilmselt oleks asja mõistmiseks tarvilik olnud eelnevate teostega kursis olla, sest pealkirigi ütles, et tükk on "Action kuubis II".

Igatahes müts maha Andrus Kallastu ees, kes nii pikka aega on festivali vedanud, tõi, vahepealse katkestusega, aga samas jälle vahepeal – teisest riigist! Tingimata edaspidigi Tartus käia! Tingimata eelnevalt ka reklaami teha!

Neli sajandit ühe hingetõmbega

HELE-MAI POOBUS

laulja

Peene stiilitajuga laulja Risto Joost.

FOTO TAAVI KULL

Kontsert sarjast “Vocalissimo” 21. jaanuaril Nigulistes. Risto Joost (kontratenor), Richard Sweeney (lauto), gambaansambel “väike rinG” koosseisus Peeter Klaas, Leho Karin, Arvo Haasma, Tõnu Jõesaar ja Elar Kuiv. Kavas John Dowlandi laulolaulud ja Toivo Tulevi “Flow”.

Uue aasta esimesel kontserdil sarjast “Vocalissimo” astus lauljana üles suurema osa ajast dirigeerimisele pühenduv kontratenor Risto Joost. Tema partneriteks olid lautomängija Richard Sweeney Suurbritanniast ning gambaansambel “väike rinG”. Seekordne kontsert oli küllaltki eriline, nii oma haruldase kava kui ka fakti tõttu, et ühtainsat solisti kontserdil nagu polnudki. Selle asemel oli hoopis suurepärase ühtse organismina hingav ansambel, mis nihutas “Vocalissimo” tavapärase formaadi piire palju laiemaks ja muutis mõtte sügavamaks.

Kava koosnes hilisrenessansi helilooja John Dowlandi erinevatest kogumikest pärit soololauludest ja lautomuusikast ning Toivo Tulevi teosest “Flow” kontratenorile,

lautole ja gambadele, mis on kirjutatud Risto Joosti palvel. Helilooja enda sõnul on esialgu neljaosalisena valminud teose muusika ja ka tekstid suurel määral inspireeritud Dowlandi “Lachrimaest” ning arvestatud kõlama kõrvuti Dowlandi enese muusikaga. Tulevi teose neli osa olid paigutatud Dowlandi teoste vahele, üleminekud väga kaunid ja delikaatsed, samas avarad, andes hetkeks ruumi kandvale vaikusele.

Kontsert jäi meeltesse kui üksainus sujuv voolamine aja ja tunnete vahel, kus puudusid ranged piirid ja tõkked. Märksõnaks *flow*, mis sidus läbipaistva niidina 400-aastase vahemaa ühtseks tasakaalustatud tervikuks. Tagasi vaadates tundub, nagu oleks kõlanud vaid üks heliteos. Eriti jäi meelde Dowlandi “The Right Honorable the Lady Rich, Her Galliard” lautosoolona Richard Sweeney esituses, mis kava keskel kõlas ebamaiselt kaunit ja õrnalt. Paraku tundus, et kuigi visuaalselt lummas, polnud Niguliste kirik akustiliselt Dowlandi muusika jaoks kõige õnnestunud esituskoht. Liiga paljud *viola da gamba*’de hõrgud lahendused hajusid laiali, muutudes ähmaseks. Liiga vähe sai nautida lauto kõla, sest

sageli polnud teda pealetungiva helimassi seest kuulda. Mitu korda tabasin end mõtelt, kuidas võiksid need teosed kõlada palju intiimsemas Mederi saalis. Samas Tulevi muusikale sobis Niguliste pikk ja kandev kaja ideaalselt.

Akustika tekitas veidi probleeme ka tekstist arusaamisel. Kui üldiselt on kontratenori hääleliik üsna piiratud võimalustega värvide osas ning selle puhas ja steriilne kõla minu maitse jaoks võib-olla liiga impersonaalne, pean siiski tunnistama, et Risto Joost suutis selle arvamuse suures osas kummutada. Tema esituses kõlanud Dowlandi laulolaulud olid elamus, lauldud muusikaalselt, peene stiilitaju ja emotsionaalse soojusega. Kontserdi lõpuloona kõlanud Toivo Tulevi “Flow” IV puudutas – ilus delikaatne sulam kahe helilooja loomingust, mis tundus väga sümbolne.

Ühe hingetõmbena mõjunud kontsert pani lootma, et ehk ei jäta Risto Joost dirigeerimise töömahu suurenedes lauljakarjääri siiski päris unarusse, sest sellest oleks lihtsalt väga kahju.

Klassikapopi tõsine tegemine

SAKARIAS LEPPIK

Õigeusu preester

Rein Rannapi “Klaverikuld” 18. jaanuaril Estonia kontserdisaalis. Kavas Byrd, Bach, Mozart, Beethoven, Chopin, Liszt ja Rannap.

Rein Rannap on hull mees. Hääs mõttes. Jäälõhkuj. Oma järjekordse kontserdiga näitas ta uskumatult veenvalt, et popitegemine klassikalises klaverimuusikas on tema interpretatsioonis sama tõsiselt võetav kui muu pop.

Olen kaugel sellest, et isand Rannapi kontserttegevust püsivalt ja teraselt jälgida. Ta jalutab omi popi-, mina rockiradu ning trehvamine on väga harv. Aga et vanameister tirriteerib oma publikut (tegelikult tekitades uut retseptiooni!), tuues aeg-ajalt välja täielise klassikakava, on tähelepanu vääriv.

“Klaverikulla” kavaga tahab interpretat sārada. Muidugi on see intentsioon saatnud Rannapit tänaseni: olla vormiliselt intrigeeriv, samas sügav oma ideedes. Luues vahest biitteoste ümber tingeltangeli, samas imedes noist välja iga tagamõtte ja keerates selle publikule aiva uuest küljest. Nii suhtus klaverikunstnik ka “Klaverikulla” kava koostamisse. Rannap on kavasse valinud ajastute poplood. Ja miks? Ikka selleks, et võimaldada väljendada kõikides ajastutes sāramise profiili. Kõik kavasse haaratud teosed on pildilised ja võimaldavad rannaplikul interpreedil panna end sārama. Sellega saavutab muidugi publiku peanoogutuse: jah, ta valdab jätkuvalt klassikalist klaverirepertuaari. Veelgi enam. Rannap lihtsalt ei esita kavas olevaid teoseid. Ta on ju esoteerik – kes vaidleks sellele vastu?

Klaveripoe peab olema sār, kus on tema isa – Klaveripapa. Nii esitab poeg teoseid isaga sisuliselt dialoogi pidades. Sellele viitavad Rannapi žestid, õhkamine, tema hingestatus. Jah, just nimelt. Rannap animeerib klaverit. Animeerimiseks annavad võimaluse just need teosed, kus on palju

emotsioone. Interpret tahab nāradata, et klaver on elusolend.

Byrd.

Eelkirjutatule toetudes joonistab Rannap oma kättega klahvidel sõda. Byrd on andnud Rannapile pihku kogu ekspressioonide tulevārgi. Sōjakāra ja sōjavaikus on dūnaamikas vāgagi kuuldav ja jālgitav.

Sōjatammumine ja sōjajooks tempodes samuti. On tunda, et ta on tahtnud seda teost juba varem māngida. Seetōttu lāheneb ta ūheksast osast koosnevale tragikoomilisele teosele lapseliku ōhinaga. Selline lahendus annab kūll renessanslikku steriilsust, ent toob kaasa ka pisukese rābeduse, mis iseloomustabki lapselikku lāhenemisviisi. Byrdi “Lahingu” parimad hetked on Rannapi fraasilōpud ja tema *pianissimo*’te kandvus ning tāpsus.

Bach.

Hee. Ūks mees ūtles kunagi, et “alguses oli Bach”. Rannap on selle teada vōtnud ning sestap on ta “Itaalia kontserdi” esitamisel tempotāpne. Meister hoidis ennast korralikult-bachilikult raames, et mitte anda järele kiusatusele minna tempos kiiremaks ja anda enam mahla. Bach oli Rannapi interpretatsioonis ratsionaalselt vāljapeetud, imelise *piano*’ga, ilma rohkete jārskude *ritenuto*’deta. Seega ei lubanud Rannap tekkida manerismil, mis nii kerge on tulema. Ja ei mingit pedaali! Aplaus.

Rein Rannap teeb sūndmuse igast oma etteastest.
FOTO EESTI KONTSERDI ARHIIVIST

Mozart

Lastemuusikakoolis õppides rõhutas meie literatuuriōpetaja, et Mozarti esitus peaks olema kerge, lausa lendlev, eeterlik ja virtuoosne. Virtuossust kiirete tāpsete klahvilōkidega ju oligi. Aga kergust, eeterlikust nappis, kuna selle mattis liiga tugevalt trummeldav māngustiil.

Beethoven

Lisaks kahekōnedele Klaveripapaga pidas Rannap vajalikuks ka vāheke lavastada. Beethoveni teose pealkiri “Raev kaotatud krossi pārast” joonistab ju teatraalse etūdi tegevuse ette, ole ainult mees ja reageeri. Sestap vōtab interpret loo-jutustaja rolli ning selles vōtmes maalib ka

Beethoveni noote. Kui krossi kaotamine ajab raevu Beethoveni (samal ajal möllab kogu Prantsusmaa, kaup ja raha ei liigu), siis Rannap püüdis seda esitleda klaverilt mündi lavale heitmise-ga. Mulle isiklikult jäi see lavastuslik žest küll arusaamatuks. Asetasin selle riulile: see-on-lihtsalt-Rannapi-moodi.

Chopin ja Liszt

Chopiniga näitas Rannap, milleks ta võimeline on. Konventsionaalsed kriitikud norivad Chopini puhul iga nüansi kallal. Just selle helilooja teosed on klaverirepertuaari interpretatsiooni indikaatorid. Skertso cis-moll on probleemiline teos. Selle läbikomponeeritus heidab väljakutse interpreedi muusikaalsele haardeväljale. Ma ei usu, et selle teose esitamiseks piisab olla lihtsalt väga hea pianist. Skertso esitus vajab äärmuslikke romantilisi elukogemusi, mida Rannapil näikse ju olevat. Selle teose esitaja peab olema lisaks muusikule ka näitejuht, kes näeb palju suuremat tervikut kui partituur. Rannap hoo-mab, ei vähimatki kahtlust.

Liszi "Rakoczi mars" võimaldab Rannapil kava lõpul veel kord jõuliselt kinnitada, et popikavade meister ei ole klassikalisest klaverimuusikast ja selle veendunud interpretatsioonist kuhugi eemaldunud. Marsile omast militaarsust tugesid Rannapi järsud ja jõulised sissetulekud ning energilised rütmid.

Rannap

Väidetavalt nägi ta kavaga omajagu vaeva ning suhtus selle esitamisse ülitõsiselt. Oma esituse tõsiseltvõetavuses ei saa ta enam kahelda pärast seda, kui publik kontserdi päädides Klaveripoega püsti seistes adoreeris. Lõpuks nutikas kava, veenev esitus. Mind ei ole kunagi võlunud kuiv ja steriilselt täpne tehniline teostus (eeskätt mitte sedamoodi, et "nii-peab-tegema ja niimoodi-on-seda-kogu-aeg-mängitud"). Mind huvitab interpret, kelle tark ja vahest isegi kontseptualistlik lähenemine ületab harjutustunnid pilli taga. Mind huvitab interpret, kes teeb partituurist sündmuse. Sel sündmusel võib vabalt olla iga kord erinev paleus. Võin julgelt öelda, et Rein Rannap kuulub just selliste interpretide hulka.

Barokkmuusika festivalist piiridega ja piirideta

KRISTINA KÖRVER

XX barokkmuusika festival 30. jaanuarist 7. veebruarini Tallinnas, Tartus, Pärnus ja Jõhvis.

Kahekümnese barokkmuusika festival, kaksteist kontserti, üheksa erinevat kava, neljas Eesti linnas. Oli uue ja vana muusika kohtumisi: Pärdi "Credo" ja "Collage teemal B-A-C-H", Bach-Webern, Bach-Stravinski ja Bach-Stokowski. Oli päris ehedat barokki: Schütz, Schein, Scheidt, D. Scarlatti, Bach, Vivaldi jpt. Kuulis suurepärasest renessansi vokaalpolüfooniast Huelgas Ensemble'i esituses ning klassitsistlikku instrumentaalmuusikat: Mozart, Beethoven, Boccherini. Nii kattis festival, nagu mitmeid kordi varemgi, ajaliselt üsna suure lõigu meile tuttavast Lääne muusikaloost. Omamoodi kahjugi, et juba mõnda aega ei kasuta festivali meeskond aastate eest leitud tabavat nime "openBaroque", mis väljendas hästi kunstilise juhi Andres Mustoneni taotlust näha barokki lihtsalt üht võimalikku vahepeatust või ristumispunkti kõikvõimalikel teekondadel läbi Euroopa ja vahel ka läbi muu maailma muusika. On ju barokkmuusika festivalil kõlanud ka märksa eksootilisem repertuaar, näiteks sufi müstikute muusika.

Et siinkirjutajal ei olnud kahjuks võimalik kuulata festivali suurejoonelist avaja lõppkontserti, jäid kogutud muljetest sõelale kaks erilmelist vokaalmuusika õhnut: **Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Helsingi Barokkorkester** ja dirigent **Frieder Bernius** 31. jaanuaril Mustpeade Majas ning **Huelgas Ensemble** ja dirigent **Paul van Nevel** 3. veebruaril Nigulistest. Mõlema kontserdi kava koosnes oma aja väljapaistvamate heliloojate loomingust, oli

tehniliselt ülimalt nõudlik (eelkõige lauljatele) ning siinmail harva kõlav.

EFKK ja Helsingi BO esituses kõlas Domenico Scarlatti ülivirtuoosne suurvorm "Stabat mater" ning Heinrich Schützi kaks "Taaveti psalmi" ja valik kogumikust "Symphoniae sacrae III". Muljed kuuldust on vastuolulised. Kontserdi esimeses pooles ei veennud lauljad oma muusikalise sooritusega. "Taaveti psalmidesse" süvenemist ja nende nautimist segas koori harali kõla ja intonatsiooniline ebakindlus. Samad karid ähvardasid aeg-ajalt ka "Stabat materi" kümnehäälsel ansamblil, mille solistlikud ja halastamatult nõudlikud partiid panid proovile lauljate hääle nõtkuse, ilu ja kollektiivse laulmise oskuse. Ilmselt eeldab (barokk)oooperlike vokaalpartiide laitmatu esitamine mõneti teistsugust ja spetsiifilist häälekooli. Osalt tekitas küsimusi ka solistide valik – võib-olla oleks võinud esisopranite partiid usaldada pisut suurema kogemusega solistidele ning kaaluda kriitiliselt hääle omavahelist sobivust ansamblis. Sagedamini hakkaski kõrva just naisrühma ebaühtlane esitus ja kitsavõitu tämber, meeshääled harmoneerusid paremini, toetades üksteist keerukas kontrapunktilises faktuuris.

Samas oleks vale iseloomustada kuuldut ainult miinismärkide kaudu, Scarlatti ulatuslik teos pakkus ka nautimisväärsust. Õnnestunumates lõikudes pääses mõjule lauljate hääle ilu ja tundlik fraseerimine, esituse tervikkontseptisioonis oli tunda dirigendi head vormitaju ja täpsust tekstikujundite vahendamisel. Viimast sai iseäranis rohkelt nautida kontserdi teises pooles, kus kõlasid Schützi värvikas stiilis "Symphoniae sacrae". Ka siin olid esiplaanil väikesed so-

Barokkmusika festivali peaesineja Huelgas Ensemble ja “muusikadetektiivist” dirigent Paul van Nevel Nigulistes.

FOTO PEETER LANGOVITS / POSTIMEES / SCANPIX

listide ansambliid, kuid lõiguti toetas neid suurem koor ja instrumentaalansambel, nii et nende vahelduvlaulmisest ja -mängimisest tekkisid põnevad kõlaefektid. Mugavamad ja “inimlikumad” partiid päästsid valla lauljate loomuliku muusikaalsuse ning tõid esile koori (ka orkestri) rikkama tämbripaleti ja rohkem sooje kõlavärve.

Festivali peaesinejaks kutsutud Belgia vokaal- ja instrumentaalansambel Huelgas Ensemble oli oma legendaarse renomee ja publiku kõrgete ootuste vääriline. Üle kolmekümne aasta muusikateadlase, vana-de käsikirjade uurija ja dirigendi Paul van Neveli juhtimisel tegutsenud ansambel on kõikjal maailmas esinedes pälvinud kriitikutelt vaimustavaid hinnanguid ja hüüdeid *à la* geniaalne, lummas, oivaline jne. Raske on siin omalt poolt veel midagi ülivõrdes lisada, pigem tõdeda, et kahtlemata oli tegemist tähtsündmusega meie muusikaelus. Terve kirikutäis võlutud kuulajaid sai osa

väga omapärasest kavast, elitaarsest valikust renessansiaja moteti- ja madrigalimeistrite Lassuse, Desprez, Rore, Phinot, Senfli jt loomingust Vergiliuse, Horatiuse, Catulluse jt antiikpoeetide oodide ja eepodide tekstidele.

Paul van Nevelit on tema haruldastest repertuaarileidudest koosnevate kavade tõttu nimetatud muusikadetektiiviks ning tema interpreteerimislaadi lausa täppisteaduseks. Tõepoolest, Huelgas Ensemble'i esitus Nigulistes oli esmaklassiline ning ehkki muusikast kõneldes ei ole see sõna ehk kõige parem, tahaksin siiski öelda, et kogu selle kahetunnise kontserdi jooksul ka veatu. Ometi toimus selles kummalises tõlkeprotsessis (noot – dirigent – esitaja – kuulaja) mingi salapärane transformatsioon, sest tulemuseks polnud mitte steriilne ja kalkuleeritud musitseerimine, vaid elav ja hingav väljenduslaad, lihtsalt väga täpselt mõeldud ja seesmiselt läbi tunnetatud. Kui esituses miski ei sega ega häiri, häälestuvad kõrv ja

taju üsna kiirelt muusikale endale. Tekib mingi eriline vabanemise ja sügava lõdvestumise tunne, samas kui tundlikkus ja vastuvõtlikkus üha peenenevad. See polegi nii sage võimalus nautida kontserdisituatsioonis eeskätt muusikat, mõtlemata inimvõimete paratamatutele piiridele. Sel kontserdil need piirid ununesid, samas kui inimlikkus ise jäi.

Huelgas Ensemble'i kõla on õieti päris kummaline. See pole selline pehme ja ühtesulav akord nagu näiteks Hilliard Ensemble või ka King's Singers. Pigem on lauljate hääled üllatavalt erineva tämbri ja isegi stiiliga, meenutades vahel lausa instrumente, nagu plokkflööti, trompet, gamba vms. Ka koos lauldes ei suubu hääled ühtseks vooks, vaid säilitavad oma karakteri, täpselt nagu instrumendid seda teevad. Nii kõlabki ansambel kokku nagu üks värvilistest kildudest vitraaz, kus iga detaili vorm ja värv on kordumatus tervikmusteris asendamatu.

Võimalusi piire ületada

NELE-EVA STEINFELD

pianist

20. – 29. jaanuarini toimus Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias neljandat korda rahvusvaheline Läänemere maade muusikakõrgkoolidele suunatud kursus “Crossing Borders in interpretation of Classical Music and Jazz”, mis järjepidevust silmas pidades on kujunemas juba traditsiooniks. Esimene selline ettevõtmine leidis EMTAs aset 2005. aastal peamiselt improvisatsioonile keskendunud suvekursusena. Aasta pärast lisandus nüüdismuusika interpretatsioon, veidi hiljem džäss. Nagu kursuse nimi ütleb, on tegemist piiride ületamisega nii geograafilisest kui ka stiililisest aspektist. Kümnepäevane õpiperiood loengute, erialatundide, õpitubade ja kontsertidega hõlmas džässi, klassika ja nüüdismuusika interpretatsiooni koos improvisatsiooniga.

Olles hiljaaegu väljunud minevikust, mil suhtlus välisilmaga oli piiratud, on Eesti akadeemilises muusikahariduses viimasel aastakümnel toimunud märkimisväärne hüpe rahvusvahelise avatuse poole. Ajajärgu endastmõistetavaks märksõnaks on üliõpilaste ja õppejõudude vaba liikumine erinevate õppeasutuste vahel, mida võimaldab 1998. aastal käivitunud “Socratese/Erasmuse” programm eesmärgiga vahetada-jagada erialaseid teadmisi. Samuti on suurenenud muusikute avatus nüüdisreper-tuaarile ja improvisatsioonile.

Olulise osa tänase EMTA välissuuhetset moodustab kõnealune kursus. Peab ütleva, et “Crossing Borders” on kasvavalt populaarne ja huvi sündmuse vastu oli suur ka tänava. Kursusest võttis osa ligi 60 üliõpilast, neist kolmandik Taani, Soome, Saksamaa, Läti, Leedu, Poola, Rootsi ja Islandi muusikakõrgkoolidest. Ülejäänud moodustasid EMTA tudengid. Üliõpilasi juhendas neliteist õppejõudu. Ettevõtmise edukusele viitab seegi, et kahekümnest ELi projektist osutus “Crossing Borders” 2008. aastal ain-saks muusikaprojektiks, mille ELi komisjon

Crossing Bordersi löökpilliansambel esitamas Yoshihisa Taira teost “Hierophonie V”.

FOTO MAREK VILBA

hindas nn Euroopa edulooks (European Success Story).

Kokku toimus kursustel kümme kontserti, millest kaalukaimad olid lõppkontserdid EMTA kammersaalis 28. ja 29. jaanuaril, kus esinesid nüüdismuusika- ja improvisatsioonikollektiivid, džässansambel ja klassikalise ning džässmuusika viljelejatest koosnev 22-liikmeline improvisatsiooniorkester, mida juhendasid Anto Pett ja Anne-Liis Poll. Esinejate tase oli ühtlane ning kuuldud etteasted ühtviisi vaheldusrikkad ja põnevad.

Lõppkontsertidelt tõusis veenva mängulaadi poolest esile Läti klaveriduo koosseisus Vita Gajevska ja Ruta Birzule, kelle esituses kõlasid Erkki-Sven Tüüri “Sonaat” (1984) ning Pēteris Vasksi “In Memoriam” (1977). Viimane avaldas muljet oma moodsuse ja tõsiduse sümboosiga ning esituses selgelt välja joonistatud vahelduvate meeleoludega. John Cage’i “Amores” (1943) prepareeritud klaverile ja löökpillitriole hakkas kõrva erakordselt peene rüt-

mi ja tämbrikasutuse poolest, mida Kyeong Yeon Seo klaveril ning Heigo Rosin, Marilyn Erikson, Wen Wen ja Maarja Nuut löökpillidel tabavalt edasi andsid. Hoolikalt kruvide ja kustutuskummidega ette valmistatud klaverist oli Cage’i nägemuse kohaselt saanud võrdväärne löökpill edastamaks helilooja peensusteni kaalutletud kõlanüansse, mis sundisid publikut kõrva teritama.

Mõjuva kontrasti moodustas Cage’i teosele veel teinegi löökpillidele keskendunud lugu, jaapani helilooja Yoshihisa Taira (1937) “Hierophonie V” (1975) kuuete löökpillimängijale, kes kõik ilmusid lavale karatekimonotes. Teose äärmised osad kujutasid aktiivset võitlust ning sisaldasid esitajate (Leszek Lorent, Heigo Rosin, Maarja Nuut, Marilyn Erikson, Wen Wen, Stanislaw Skoczynski) poolt kuuldavale toodud läbilõikavaid karatehüüdeid, millele vastandus improvisatsioonil ning osaliselt löökpillide poogendamisel põhinev rahuliku loomuga keskosa. Teos jättis originaalse

mulje, sest vaevalt et sellesarnast jaapani traditsioonidele tuginevat ideed, mida vormivad õhtumaade modernmuusika võtted (Taira oli tihedalt seotud Pariisiga), kunagi varem on kasutatud.

Džässmuusikute jaoks on "Crossing Borders" kõige kõrgetasemelisem regulaarselt toimuv õpituba Baltimaades. Kursuste raames esineti ka EMTA kammersaalis lõppkontserdil, ent esitatava sisu ja vorm ei tundunud kuidagi sobivat akadeemilise õppeasutuse ja kammersaali atmosfääriga. Paremini sobisid selliste ansambelite nüüsgused esinemiskohad nagu NO99 jazz-klubi, Clazz ja Kloostri Ait.

Ettekandele tuli samuti kaks huvitava kõlamaailma ja ajakäsitlusega teost Bryan Christiani (1984) sulest, kes on õpetust saanud Toivo Tulevilt. "Nuclear winter" (Min-

Young Lee tšellol, Patryk Blakala klarnetil, Mari Targo viiulil) kajastas tabavalt ebastaabiilsuse ja kõhedate kõlavärvidega potentsiaalset tuumakatastroofijärgset trööstitust ja tühjust. Kummalise ajapeetuse seisundi saavutas Christian teosega "Ego dormio, et cor meum vigilat" ("Ma magan, aga mu süda on ärkvel"), mida esitasid Ariel Ludwiczak akordionil ja laulja Thorsteinn Freyr Sigurdsson. Kompositsioonis oli oskuslikult ära kasutatud akordionilõõtsa kahtinat, üksikute pingestatud intervallide mõju ning julgeid pause.

Mõlemal kontserdil olid originaalseimateks numbriteks improvisatsiooniorkestri etteasted. Kahekümne kahest muusikust koosnev orkester, kuhu olid liidetud ka mõned džässmuusikud, toimis Anto Peti ja Anne-Liis Polli käe all ühtse ja paindliku

organismina. Kui igal Läänemere maade muusikakõrgkoolil on tutvustada kaasaegse muusika vallas midagi sellist, mida teistel ülikoolidel pole, on sinne improvisatsiooniope, mille süsteemide väljatöötamine on suures osas Anto Peti pühendumise tulemus, just see valdkond, mida EMTA võib teistele õppeasutustele pakkuda.

Kümnepäevane kursus annab osalejatele kindlasti mõtlemisainet ja kogemusi, tutvustades tänapäevaseid suundi, võimalusi ja mõtteid modernse interpretatsioonikunsti ja improvisatsiooni vallast. Kui palju üks kursus muusiku erialaseid oskusi täiendab ja arusaamist muudab, sõltub juba kursuse töös osalejast ja tema kunstimaitsesest ning kõige rohkem muidugi pakutavast, edaspidine suund jääb igauhe enda otsustada.

LASTE JA NOORTE MUUSIKAFESTIVAL

MUUSIKAMOOSI KOOSTIS:

GURMEEPADA. Pärnu Linnaorkester ja Tallinna Muusikakeskkooli solistid, dirigent Jüri Alperen
L, 21. märtsil kell 13 Tallinna Metodisti kirikus; pilet 100/50 krooni
P, 22. märtsil kell 17 Pärnu kontserdimajas; pilet 50 krooni

VASELIIN. Allan Mänd (tromboon), Arvi Sommer (metsasarv), Margus Allmann (trompet), Andres Kokk (tuuba), Aivo Luhaja (klarnet, saksofon), Olav Kund (trummid)
E, 23. märtsil kell 11, 13 ja 15 Pärnu raekojas; pilet 40 krooni

NUKUFILMIDIPP. Valik Eesti nukufilme. Muusikaline kujundus Tiit Kikas & Co. Filmitegelasi vahendavad teater Endla näitlejad Triin Lepik ja Priit Loog.
T, 24. märtsil kell 12 Pärnu kontserdimajas; pilet 50 krooni

LEOPOLDIKÕPSED. Laste omalooming. Repoo Ensemble Andrus Kallastu juhendamisel.
25., 26. ja 27. märtsil kell 12 Pärnu raekojas; pilet 40 krooni

KONSERVANDIVABA!

KOORIMOOS. Narva Koolikoori ja Pärnu Kunstide Maja poistekoorid, vokaalansamblike konkursi Ümin laureaat. Dirigeerivad Mihhail Gorjušin, Marika Pärk, Evelin Mei.
L, 28. märtsil kell 17 Pärnu kontserdimajas; pilet 30 krooni

MUUSIKALITORT. Piret Ripsi ja Leelo Tungla muusikal „Kiviaja Kalle“ Pärnu Kunstide Maja 60. sünnipäevaks.
P, 29. märtsil kell 17 teatris Endla; pilet 60 krooni

NUUMEN. Folk-jazz ansambel koosseisus Lee Taul (viul), Cathy Sommer (viul), Kalle Pilli (kitarr), Otto Mättas (laul, cajon). Filmikojas valminud klippide esitus.
P, 29. märtsil kell 19 Teatrikohvikus; tasuta

FILMIKODA. Reklaamklippide valmistamine.
19.-22. märtsil kell 11-19 Sütevaka humanitaargümnaasiumis
LEOPOLDIKÕOK. Laste heliloomingu töötoad.
24.-26. märtsil kell 14-17 Pärnu raekojas
Töötoad on tasuta. Registreerumine helen@parnufilharmonia.ee.

MUUSIKAMOOS

22.-29. MÄRTSIL 2009 PÄRNUS

PARIM ENNE: 29.03.09

KULTUURIMINISTRIKORJUS

PÄRNU

ESTI KULTUURIKAPITAL

Republika

Menüüga saab tutvuda: www.parnukontsert.ee

Moosi keedavad:

Pärnu Kontserdimaja
Pärnu Filharmonia

Imelaps Alexander (Urmas Põldma) ja ootusrikkad vanemad (Valentina Taluma ja Väino Puura).
FOTO HARRI ROSPU

“Iga laps on väike ime”

TRIIN KRIGUL
viuldaja

Möödunud aasta 7. detsembril esietendus Rahvuskooper Estonia kammersaalis Piret Ripsi ja Leelo Tungla lastemuusikal “Imelaps”. Mina koos oma kahe lapsega käisin vaatamas selle hooaja viimast etendust 9. jaanuaril. Tol korral mängisid: Urmas Põldma – imelaps Alexander, Helgi Sallo – vanaema, Arete Teemets – naabritüdruk Hele-Mall, Valentina Taluma ja Mart Laur – Alexanderi vanemad, Andero Ermel – päkapikk Mati jt.

Muusikaline juht: Mihhail Gerts.
Lavastaja: Garmen Tabor. Kunstnik: Liina Keevallik. Valguskunstnik: Airi Eras.
Liikumisjuht: Tatjana Järvi.

Lasteetenduste puhul meeldib mulle hirmsasti, kuidas lapsi teatris vastu võetakse. Ka muidu ollakse ju külastajate vastu viisakad, aga lastega on kõik kuidagi eriliselt sooja naeratuse ja lahke olemisega. See loob ehk ka lastes tunde, et teater on ikka üks tore ja imeline koht.

Etendus algas muinasjutuliselt. Laval, mille kujundus oli õhuline ja läbikumavates heledates toonides, askeldas ringi üks võluri moodi mees, osutudes hiljem hoopis päkapikuks, kes peab aeg-ajalt ka Une-Mati ametit. Tegelikult pole “Imelapse” põhiteema ju sugugi muinasjutuline. See kisub lausa valusalt tänasesse argiellu, kus lapsed, olgu nad siis ime- või tavalapsed, on lõputute

ringide ja trennidega nii ära kurnatud, et nad ei teagi vist enam, mis on mäng. Laste arendamine pole ju loomulikult halb, aga kus jookseb mõõdukuse piir? Ka Alexander on sunnitud vanemate soovil omandama väga eripalgelisi oskusi, nagu ballett (vanaema unistus on, et temast saaks lausa rääkiv balletitantsija), reaalteadused, keeled jne, ning kõigele lisaks peaks ta jõudma veel ka Guinnessi rekordite raamatusse. Kõiki neid asju peab ta muidugi oskama kõigist paremini ja üleüldse on kõige tähtsam saada kuulsaks. Lugu lõppes sellega, et päkapikk Mati, kes kogu seda askeldamist ja targutamist tasakesi kõrvalt vaatas, ütles, et nii Alexander kui ka teised väikesed gee-

niused võivad samuti hakata päkapikudeks, sest paljud päkapikud ongi just endised imelapsed ja pealegi peavadki jõuluvana abilised arukad olema.

Kui seda lugu nüüd tehnilise poole pealt vaadata, siis algusest peale tundus, et kammersaal on selle etenduse jaoks justkui liiga väike. Ühest küljest on ju tore, et tegevus toimub laste silmadele lähemal ja lauljad-näitlejad saavad oma publikuga vahetumalt suhelda. Teisalt häirisid mind pisut ooperlikud maneerid, mis mõne laulja puhul silma torkasid ja nii lähedalt vaadates kuulates tundusid ebaloomulikud. Suurel laval, ma arvan, võib see maneerlikkus õigustatud olla. Üldiselt olid eranditult kõik oma osatäitmistes väga lahedad. Kõige säravam oli muidugi Helgi Sallo, kes mängis sellise arutult nõmeda vanaema rolli tõeliselt ehedalt välja. Väga meeldisid veel Arete Teemets ja Urmas Põldma, kelle kõige säravamad etteasted olid titekärus istudes.

Need suured lapsevankrid olid juba iseenesest tähelepanuväärsed. Lavakujunduses meeldis mulle, et see oli oma värvilahendusest minimalistlik. Näitlejate röömsavärvilised riided said sellisel taustal särada ja üldmulje ei läinud liiga kirjuks.

Piret Ripsi muusika on mõnusalt lastepärane, lustakas ja kaasahaarav. Nii mõnelegi lapsele jäi etenduse sisu ja sõnaline osa tõenäoliselt üsna arusaamatuks, kuid muusika ja laulud koos tantsudega köitsid kindlasti nende tähelepanu. Leelo Tungla luuletusi ja laulutekste armastasin ma juba pisikena ning praegu veel rohkem. Need on nagu lapse maasikamoosimusi ema põsel, nii lõbusad ja vaimukad – lastel on tore ja vanematel ka.

Üks asi tasub veel märkimist: Estonia lasteetenduste kavad on väga vahvad. Seal on peale sisu ja tegelaste tutvustuse veel muidki põnevaid asju lugeda ja vaadata. “Imelaps” kava sisaldas näiteks laulude sõnu, intervjuusid etenduse loojatega ja mõningaid fakte Guinnessi rekordite raamatust. Möödunud hooajal esietendunud balleti “Lumivalgeke ja seitse põialpoissi” kavast leidis aga iga laps grimeeritud osatäitjate piltidega kleepsud. Niisuguseid sisukaid kavasid on veel hiljemgi tore lehitseda ning mälestus etendusest püsib kauem.

“Imelaps” on Rahvusoper Estonia kavas taas alates käesoleva aasta detsembrist.

Ajajõe voolamine

IGOR GARŠNEK
muusikakriitik ja helilooja

Kontserdisarjas “Talvejazz”: Endel Riversi kvarteti (Austraalia-Eesti) kava “Ajajõgi” Kumus 27. jaanuaril.

Tänapäeva Eestis on (eriti praeguse majanduskriisi tingimustes) kodumaistel (rock)artistidel ülimalt raske korraldada kontserti, mis oleks juba ette viimse koha ni välja müüdüd. Kuid Endel Jõgi-Riversi bänd sai selle vägitükiga Kumus igatahes hakkama. Tõsi, puhtalt eestimaine muusik oli kõnealusel projektis küll vaid bassimees Raul Vaigla, kitarrist Endel Jõgi-Riversil on kaks kodu, üks Austraalias, teine Eestis, ning klahvpillimängija Leanne Lai on Malaisia ja trummar Grant Collins Austraalia päritolu. See selleks, ent arvestades asjaolu, et nimetatud kooslus esitas oma ligi kahe-tunnisel kontserdil põhiliselt instrumentaalset proge-rocki, on niisugune publikuhi sedana enam kadestusväärne.

Nooremad (rock)muusikahuvilised ilmselt ei tea Endel Jõgi muusikalist minevikku Eestis, sestap olgu öeldud, et ta on mänginud 1980. aastatel kitarril rockansamblites Argos, Proov 583 ja Gunnar Grapsi Grupp. Järgnevalt emigreerus ta Austraaliasse, võttis uueks perekonnanimeks Rivers (õ-täht tekitab angloameerika maades segadust), andis USAs välja sooloplaadid “Hardbite” (2002) ja “Hardbite 2” (2005).

Nüüd Jõgi-Riversi rock-suurvormist “Ajajõgi” lähemalt. Kaheksaosalise, enam kui tunnipikkuse tsükli originaalpealkiri on tegelikult “Jazz Symphony” ning see võitis 2006. aastal Austraalias heliloomingu konkursi “Musicoz” peaaühinna. Kui loo nimetusest rääkida, siis eestindus “Ajajõgi” on nii kunstilises mõttes täpsem kui ka rohkem assotsiatsioon loov, kuna jazziga on oopusel hästi põgusalt pistmist

ning sümfooniaga mitte mingisugustki.

Pealkiri pealkirjaks, põhiline on siiski see, et kõnealust suurtsükli kui tervikut läbivateks joonteks on esiteks lähtumine intellektuaalse rockmuusika parimatest traditsioonidest, teiseks küllaltki komplikseeritud rütmijoonis regulaarsete ja ebaregulaarsete taktimõõtude vaheldumise näol ning kolmandaks väike flirt erinevate stiilidega, kus episoodiliselt segunevad peale progerocki veel svingi, *fusion*’i, *speed-metal*’i, *quasi*-baroki ja *quasi*-klassika stiilijooned. Samas peab tõdema, et need stiilmängud polnud kuigivõrd pealtükkivad, sest loo “kulinaarses tervikus” mõjusid need pigem vürtside kui “muusikalise roa” põhikomponentidena. Tahan öelda seda, et õnneks oli asi pinnapealsest eklektikast üsna kaugel.

Need olid siis “Ajajõe” kui kompositsiooni vaieldamatud plusspunktid, ent küsitavusi ilmes paraku samuti. Kõige rohkem kippus siinkirjutajat esitusliku terviku kulgedes ajapikku häirima teatav ühetaolisus, pidev mäng ühte, haamerdava rütmimustriga agressiivse rocki värvasse. See, mis loo esimestes osades oma intensiivsusega kuulajat kahtlemata elektriseeris, paistis esituse edenedes muutuvat juba veidi väsitavaks. Pidev “panemine” poole tunni pärast ju enam ei üllata, alateadlikult ootaks juba mingit kontrastset muusikalist materjali. Tõsi, kuulda sai ka lüürilise tundelaenguga muusikat, kuid seda alles kuuendas osas! Võib ette kujutada, kui kõrvupaitavalt mõjusid pärast haamerdavat mootorikat hõredad klahvpilliharmoniad ja kitarr emotsionaalne kantileen.

Teine asi, mis tsükli kompositsioonilises tervikus kõrva torkas ja mida kah aktiva poolele ei julgeks panna, oli lugu-

Neljakesi süntesaatori taga: Raul Vaigla, Grant Collins, Leanne Lai ja Endel Jõgi-Rivers.

FOTO SCANPIX

de ülesehitust iseloomustav konstruktiivism. Ma ei tea, kas Endel Jõgi-Rivers “Ajajõe” komponeerimisel arvutit kasutas või mitte, kuid ma ei saanud kuidagi lahti n-ö *copy and paste*’i tundest. Kuidagi liiga järsud ja selgepiirilised olid need üleminekud erinevate vormilõikude vahel. Umbes nii, et nüüd eksponeeritakse üht muusikalist segmenti, siis kohe teist ja nii muudkui edasi – nagu lükitaks järjest helmeid “muusikalisse pärlikeesse”.

Kõige läbikomponeeritumalt ja elamuslikumalt mõjusid tsükli neljas ning seitsmes

osa. Neist neljandas imponeerisid ostinaatse rütmikujundiga *quasi*-klassikalised laskuvad harmooniajärgnevused ja seitsmes osa oli tervikuna haaravalt väljapeetud *fusion*-kompositsioon. Kergelt muigama (heas mõttes) pani aga “Ajajõe” viies osa, kus kiired kitarrikäigud meenutasid Yngwie Malmsteeni või varajast Tony Macalpine’i. Ning kus Jõgi-Riversi garymoore’ilik kitarriosoole pani lõpuks stiilimimikrile kentsaka punkti.

Kui rääkida muusika esitusest, siis bänd oli koosmänguliselt küll väga heal tasemel.

Raul Vaigla stiilsed ja maitsekad bassisoolid, Leanne Lai tokaatalikult rütmitäpsed (elektri)klaverikäigud, Grant Collinsi trummirifid – kõik oli kenasti paigas. Tõsi, mõnes kitarripartii oli küll ebatäpsusi ja juhuslikke noote, aga mis siis, ega *live* pole ju salvestusstuudio. Märkima peab sedagi, et Grant Collinsi sooloetteaste löökpillidel oli lihtsalt fantastiline – ei mäletagi, et oleks mõnel Eestis toimunud kontserdil (näiteks “Jazzkaarel”) niisugust pöörast rütmide tulevärki kuulnud.

18.-26.04

Angie Stone (USA)
Paquito D'Rivera
Quintet (USA-Kuuba)
Jazzkaar Dream Band feat.
Ray Anderson & Will Calhoun (USA- Eesti)
João Bosco Sextet (Brasiilia)
Marilyn Mazur
Celestial Circle (Taani-Rootsi)

Us3 (UK), Ana Moura fado (Portugal), Solveig Slettahjell (Norra), Tok Tok Tok (Saksamaa), Cro-Magnon (Jaapan) jpt.

50
kontserti üle
Eesti!

www.jazzkaar.ee

SOKOS HOTEL
VIRU

ERGO

EestiPäevaleht

Piletid müügil **PILETI2LEVI** müügikohtades. Info 6 11 44 05 ja piletid@jazzkaar.ee

Klassikaraadio ja ülemaailmne kunsti sünnipäev 16. jaanuaril 2009

TIIA TEDER

Klassikaraadio peatoimetaja

Kunsti sünnipäeva (Art's Birthday) algatas prantsuse boheemlane Robert Filliou neljakümne kuue aasta eest. Filliou väitel sündis kunst inimeste sekka täpselt miljon aastat tagasi "niisama lihtsalt, ühel juhuslikul hetkel, kui keegi pillas kuiva käsna veeämbrisse". Kümme aastat hiljem tähistas Filliou koos sõpradega juba kunsti miljon kümnenda sünnipäeva pidu Aacheni kunstigaleriis.

Pärast Robert Filliou surma 1987 jätkas seltskond loomeinimesi kunsti sünnipäeva üritusi, lähtudes Filliou kontseptsioonist "igikestvast võrgustikust" (The Eternal Network / La Fête permanente), kasutades avangardkunsti ja muusika vahendeid, julgeid ja humoorikaid ideid, raadiolaineid ja televisiooni. Internetiajastul on ju kunsti sünnipäeva pidajate võrgustik kergemini toimiv kui kunagi varem. Aastaid tagasi võttis kunsti sünnipäeva tähistamise oma projektide hulka Euroopa Ringhäälingute Liidu (EBU) Ars Acustica töörühm.

Ars Acustica grupp on EBU raames tegetsevast paarikümnest töörühmast üks aktiivsemaid ja pikaajalisemaid, toimides juba kakskümmend aastat. Helikunstiga tegelevad raadiotoimetajad peavad korra aastas koosolekuid, iganädalast meilisuhthust ning neil on mitmeid plaane, kuidas raadioprogramme imelike helidega elavdada. Üks huvitavaid ettevõtmisi, milles mullu ka Klassikaraadio kaasa tegi, oli näiteks konkreetse muusika (*musique concrète*) esimese kontserdi 60. aastapäeva tähistamine helikunsti päevaga, kus raadiote eetris kõlas igas tunnis minutipikkune kompositsioon keskkonnahelidest.

Kunsti sünnipäevaks algatas Ars Acustica temaatiliste "helikingituste" kogu-

mise. Kaks peamist kogumispunkti töötasid Viinis ja Stockholmis, kus helikinke võeti vastu ISDN-ühenduse ja interneti teel ning suunati EBU satelliitkanalite kaudu laia maailma.

Seekordne kunsti sünnipäevaprogramm kandis nime "Safe And Sound" ("Terve ja turvaline"). Üha kiiremini muutvas maailmas on turvalisusest saanud paljude inimeste ja isegi riikide jaoks üks suuremaid mureküsimusi. Isikud, kogukonnad ja asutused püüavad end pidevalt kindlustada reaalse ja kujutletavate ohtude vastu, kusjuures samal ajal on sotsiaalne, majanduslik ja hingeline ebakindlus aina suurenenud. Inimesed otsivad turvatunnet pakkuvaid keskkondi ja kooslusi, suhteid ja suhtevõrgustikke. Muusikalised ja muud helid mängivad turvatunde või ohu tajumises väga tugevat rolli. Tuttav helikeskkond

mõjub rahustavalt, selle kadumine või järsk muutumine võib aga sügavalt häirida. Erinevad helisignaalid annavad märku nii ohu tekkest kui ka selle möödumisest.

Kunsti sünnipäevast võttis tänavu osa kakskümmend üks riiki 20-minutise programmiga ja Klassikaraadio vahendas neist väikese valiku. Mõned etteasted olid stuudiokontserdid *live*-elektroonikaga, osa otseülitused tõelisele kunsti sünnipäevapeo galale kunstimuuseumides või klubides. Näiteks Stockholmis, Viinis ja Bratislavas tähistatakse kunsti sünnipäeva juba aastaid suure peoga moodsa kunsti muuseumis.

Eestist lähtuvas otseülekandes esines värskelt endale nime saanud improviseerijate trio ASK: Andres Noormets (vokaal), Taavi Kerikmäe (klahvpillid ja elektroonika) ja Mart Soo (kitarrid). Kerikmäe ja Soo on oma ringis rahvusvaheliselt tunnustatud

Kell Eesti Raadio 1. stuudio seinal on 22.10. Äsja lõppes Andres Noormetsa (seljaga), Mart Soo ja Taavi Kerikmäe (paremal ääres)

rahvusvaheline eetriaeg.
FOTO MAARJA NOORMETS

mehed, mõlemad on koos improviseerinud selle valdkonna loominguliste tippudega Euroopas ja võiks öelda, et neid on omaks võetud. Andres Noormetsa puhul on takistuseks olnud üksnes keelebarjäär. Tema kohapeal "luuletatud" lood on eriliselt vaimukad, fantaasiaküllased ja kaasakiskuvad, tõsised ja kriipivadki. Nagu varasematelgi *live*-improvisatsioonidel, võttis trio seegi kord eetrisse helistajad, kelle sooviteemadele muusika sündis, jõudes välja "ta elagu!" lauluni. See oligi nende kingitus kunstile, päris samasugusel kombel, nagu Filliou seda mõtles.

Klassikaraadio eetris oli kolme hilise tunni jooksul veel rahvusvahelisi kingitusi kunstile. Väga ilusa helimaastiku pakkus tšehhi eksperimentaalkunstnike duo Mateřídouška (Jiří Suchánek – Tereza Damcová), kes ühendas elektroonilised helid, laulu, animatsiooni, kostüümid, esemed ja liikumise.

Soome Yleisradio esitles erinevaid artiste. Kõigepealt esitas kõmuline meeskoor Huutajat Jukka Ruohomäki oopuse "Bourgeois and proletarians". Helikompositsiooni "Safe Island" (autorid Agnieszka Waligórska ja Pekka Sirén) aluseks on lugu laevahukust pääsenud meremehe hirmu- ja mälestusaistingutest, ettekandjad olid Soome kunstikoolide tudengid. Lisaks kõlasid veel Yrjänä Saurose kuuldepildid ning Kiero Kollektiivi ja Kai Randala tükk "Moving Safe", mis oli vägivaldsete õudusunenägude ja armastuse helijälgedest tehtud kuuldepilt.

Pariisist jõudis raadiokuulajateni Benjamin de la Fuente kompositsioon viiulile, elektroonikale ja elektrikitarrile, mis on võluv segu spektraalmuusika, rocki energia ja india klassikalise muusika vormidest ning rütmist.

Poola raadio vahendas *turntable*'isti DJ Lenari interpretatsioone Boguslaw Schaeferi palast "Proietto" ning Michal Talma-Sutti loost "Cellotronicum".

Berliinist olid otse-eetris Brandon LaBelle ja BJ Nilsen vaikselt temaatilise diskoga "Safe And Sound". Otselülitus toimus Berliini klubist Maria am Ostbahnhof, kus inimesed tantsisid küll ühes ruumis, kuid omaette ja muusika tuli kõrvaklappidesse.

Šveitsist Lausanne'ist oli kavas hispaania juurtega Kiko C. Esseiva "Musique concrète" koos Scilla Lorage'i vokaali ja helitehniliste manipulatsioonidega.

Järgmine kunsti sünnipäev on 17. jaanuaril 2010.

Koorimuusika aastapreemiad 2008 Eesti Kooriühingu aastakontsert 31. jaanuaril 2009

KAIE TANNER
koorijuht

Kes laulab paremini?

Kes dirigeerib musikaalsemalt?

Kelle kontsert on kõrgemal tasemel?

Küll oleks hea, kui koorimuusikute tege-
mised saaks sellistele küsimustele vasta-
tes paremusjärjestusse seada. Olgu vahet
kas või millimeeter või sajandiksekund,
ikkagi vahed sees. Sisestaks kõik sünd-
mused tabelisse, sorteeriks kõrgemad
punktid ettepoole ja tõmbaks näiteks iga
kategooria esimesele kümnele rasvase
joone alla. Tehtud. Ja keegi ei saa öelda,
et otsus sai ebaaus.

Muusikat paraku niimoodi mõõta ei
saa. Nii sünnivad ka koorimuusika aasta-
preemiate otsused Kooriühingu üheteist-
kümmeliikmelise muusikanõukogu ühise
hääletuse tulemusena. Pärast kandidaati-
de tutvustust paneb iga komisjoniliige
oma eelistuse sedelile kirja ning hääled
loetakse kokku. Tulemus sõltub paljudest
teguritest, millest mõõdetavaid on vähe –
konkursivõidud võivad otsust küll mõju-
tada, kuid ei pruugi olla määravad.

Seekord kandideeris kümnes kate-
gorias 65 nominenti, keda olid esitanud
nii kultuuriseltsid, erialaorganisatsioonid,
koolid, asutused, koorid ja üksikisikud.
Ehkki tiitli saab esitatute hulgast vaid
murdos, on ka nominendistaatus palju
väärt. Aastapreemiaid jagati tänavu-
kuuendat korda ning juba mõnda aega
võib kooride ja dirigentide CVdes näha
märkeid "aasta tiitli nominent sel ja sel
aastal".

Aasta dirigendiks valitud **Triin Koch**
on nominentide ritta kuulunud juba neli

viimast aastat, igasse neist on mahtunud
muusikalisi suursaavutusi. Praegu juha-
tab ta nii Eesti parimat kammerkoori kui
ka parimat naiskoori – tema dirigeerita-
vad Tartu Ülikooli kammerkoor ja Tartu
Ülikooli Akadeemiline Naiskoor said
möödunud aastastel vabariiklikel kon-
kursid veel esikohad, osalesid
suurvormide ettekannetes ning kammer-
koor ka "Viva oratorio!" kontserdisarjas.

Aasta dirigent-muusikaõpetaja **Niina
Esko** on Kuusalu Keskkooli muusikaõpe-
taja ja koorijuht juba üle kolmekümne
aasta, lööb usinalt kaasa Harjumaa laste-
kooride ühistegemistes ning töötab 2003.
aastast mudilastega ka Lasteakraami Muu-
sikastuudios. Möödunud aastasel mudi-
laskooride konkursil sai ta mõlema oma
kooriga esikoha – ühega B- ja teisega A-
kategoorias.

Aasta orkestridirigent **Arno Anton**
juhatab Rõngu pasunakoori ja Otepää
puhkpilliorkestrit, õpetab puhkpille
Otepää ja Viljandi muusikakoolis ning
korraldab Otepääl ja Pühajärvel puhkpil-
limuusikaelu.

Aasta noor dirigent **Darja Selivanova
(Pastušenko)** on koorimuusikutele ilm-
selt eelkõige tuntud kui Tallinna
Kammerkoori dirigent, selle kooriga sai
ta mullusel kammerkooride konkursil A-
kategoorias II koha. Paljud on teda kont-
sertidel kuulnud ka solistina ning praegu
jätkabki Darja õpinguid laulu erialal Eesti
Muusika- ja Teatriakadeemias Nadia
Kuremi klassis. Vähesed aga teavad, et
Darja on ka Maardu Gümnaasiumi muu-

sikaõpetaja, kes juhendab oma koolis nii ansambleid kui ka koore ning veab keelekümblust ehk õpetab venekeelses koolis muusikat eesti keeles.

Aasta dirigentide auhinnaks on koolitusreis väljapoole Eestit. Triin Koch ja Niina Esko on oma valiku juba teinud ning sõidavad Euroopa Noortekooride Föderatsiooni Europa Cantat suurele festivalile Utrechti, kus kümne päeva jooksul saab osaleda kolmekümne viies erinevas õpitoas. Darjat huvitab muusikapedagoogikaalne õpe Venemaa suunal, Arno Anton pole oma valikut veel avaldanud. Lisaks premeeris Eesti Koorijuhtide Liit aasta dirigenti 2008 krooniga (see summa suureneb igal aastal ühe krooni võrra vastavalt aastaarvu muutumisele) ning Haridus- ja Teadusministerium andis omalt poolt aasta dirigent-muusikaõpetajale üle muusikaentsüklopeedia ja ministri tänukirja.

Aasta koore valiti kaks – üks n-õ kontsertkooride ja teine oma kultuuriruumi mõjutajate kategoorias. Esimene tiitel läks **Tartu Ülikooli kammerkoorile** (dirigent juba nimetatud Triin Koch), kes juba mitu aastat hoiab enda käes Eesti parima kammerkoori tiitlit nii kodu- kui ka välismaistel konkurssidel. Teine aasta koor on **Tallinna Reaalkooli segakoor** (dirigent Eve Karp), kes võitis mullu oma kategoorias kaks konkurssi. Koorilauljad teevad kaasa ka kõikvõimalikes oma kooli ansamblikes (need on aastaid saanud auhinnalisi kohti Tallinna ja Harjumaa koolide vokaalansamblike konkursil VOLÜÜM, nii ka mullu) ning Reaalkooli orkestris Rea:mažor. Seega on nende panus end ümbritsevasse kultuuriruumi kindlasti märkimisväärne – seda enam, et aastapremia saajate hulgas pole koolikoore just sageli.

Aasta puhkpilliorkestriks valitud **Lõuna-Eesti Noorte Puhkpilliorkester** (dirigendid Aavo Ots ja Priit Sonn) koondatakse parimaid Lõuna-Eesti puhkpillimängijaid ning esindas mullu Baltikumi muusikat Rahvusvahelise Muusikaorganisatsioonide Ühingu (CISM) aastakonverentsil Austrias. Eesti Puhkpilliorkestrite Turniiril 2008 saadi A-grupis III koht.

Nii aasta koorid kui aasta orkester saavad preemiana tellida oma kollektiivile teose mõnelt Eesti heliloojalt, honorari eest hoolitseb Kooriühing. Preemiaste läbi on Eesti koori- ja puhkpillimuusika juba täiendust saanud, nii on eelmised aasta

**Eesti Kooriühingu esimees Arne Saluveer
õnnitleb Aasta dirigenti Triin Kochi.**
FOTO TOOMAS TUUL

koorid ja orkestrid tellinud teosed Robert Kyrilt, Eino Tambergilt, Tõnis Kõrvitsalt, Jüri-Ruut Kangurilt, Alo Ritsingult ja Mart Siimerilt.

Aasta kooriplaat on kõige uuem tiitel – seda antakse välja alates eelmisest aastast. Seekord läks preemia **Tartu Akadeemilise Meeskoori CDle “Eesti laul”**, millel kõlab a cappella eesti koorilaul. Plaadi kunstiliseks juhiks on koori peadirigent Alo Ritsing. Eesti Rahvusringhääling pani preemiasaajale omalt poolt välja eriauhinna – viis tundi tasuta salvestusaega.

Aasta kontserdikorraldajaid valiti taas kahes kategoorias – on ju raske võrrelda töötajaid, kellest ühed veavad koorimuusika korralduspoolt igapäevase tööna, ning teised, kes teevad seda vabatahtlikult ja suures osas ka vabast ajast. Sel aastal sai professionaalse kultuurikorralduse kategoorias tiitli **Kaie Tanner** Põhjamaade koorifestivali, “Eesti Vabariik 90” kontsertide, festivali “Gustav Ernesaks 100” ja teiste kooriürituste korraldamise eest ning vabatahtlike töötajate kategoorias **Maret Oja** Alo Mattiiseni muusikapäevade vedamise eest. Aasta korraldajate preemiaks on SPA külastus, lisaks aga premeeris Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutus professionaalse kultuurikorralduse preemia saajat omalt poolt 10 000 krooniga.

Ka aasta toetajaid hinnati kahes kategoorias: riigi- või munitsipaalasutused ning erafirmad. Esimeses sai aasta toetaja tiitli **Tartu linn**, kes toetas suures mahus mullu toimunud V Põhja- ja Baltimaade koorifestivali. Tartus on linna abiga korraldatud ka rahvusvahelisi laulunädalaid, vaimulikku

laulupidu, rahvusvahelisi noortekooride festivale, Eesti segakooride võistulaulumisi jne. Erafirmade kategoorias sai aasta toetajaks **OÜ Viljandi Õhumeister**, kes kinkis Viljandi Muusikakooli uuele orkestrimajale ventilatsioonisüsteemi koos paigaldusega ning on toetanud ka muusikakooli kooride ja orkestrite tegevust, Viljandi laulupäevi ja Eesti Pärimusmuusika Keskuse valmimist.

Aasta teoks tunnustati seekord **festival “Gustav Ernesaks 100”**. See mastaapne, neljateistkümne organisatsiooni kaasabil sündinud ning mitmeidkümneid üritusi koondav festival oli 2008. aasta kui Gustav Ernesaksa aasta kulminatsioon. Auhinna võttis vastu festivali algataja ja töörühma kokkukutsuja kultuuriminister Laine Jänes.

Kultuuriminister andis omalt poolt üle ka tänukirjad konkurssidel edukalt osalenud kooride ja puhkpilliorkestrite dirigentidele, keda oli sel aastal rekordiline arv – 47. Esimest korda said koorijuhid aga ka kingituse – Eesti Rahvusmeeskoori aasta lõpul valminud CD “Mu isamaa on minu arm” Gustav Ernesaksa muusikast.

Seekordne aastapremiate valik, nagu ka eelmised aastapremiatseremooniad ei andnud vastust küsimusele, kes laulab paremini või dirigeerib musikaalsemalt. Küll aga tõusis esile 65 tublit inimest, kelle saavutusi on teised märganud. Ja nende seast omakorda kolmteist preemiasaajat, kelle möödunud aastased tegevused tunnustati silmapaistvaks ja oluliseks. Märkamisaeg ei jää loodetavasti mulluseks märksõnaks, vaid kestab edasi.

Tartu Laulupeomuuseumis esitleti Mihkel Ossi klaverit

ALO PÕLDMÄE

TMMi muusikaosakonna juhataja

23. jaanuaril toimus Tartu Laulupeomuuseumis Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumile kuuluva ajaloolise tiibklaverit M. A. Oss esitus. Pill on deponeeritud Laulupeomuuseumi kasutusse nii muuseali kui ka elava muusitseerimise funktsiooni täitva instrumendina.

F. W. Hasse, D. O. Wenzel, R. Rathke, J. Moritz, J. Räsä, O. Heine, E. Sprenk/Läte, J. Hermann, M. A. Oss, J. Wihm, Astron, Vanemuine – sellised nimed tähistavad vaid osa tuntumaid 19. sajandi keskpaigast 20. sajandi keskpaigani Tartus valmistatud klavereid. Neid pille leidub kuni tänaseni päris arvukalt paljudes Eestimaa kodudes ja asutustes.

Meie klaveriehituse 230 aasta jooksul on Eestis tegutsenud üle kuuekümne meistri, ligi kakskümmend on oma tööd teinud Tartus. Seega võib Tartut pidada väljapaist-

vaks klaveriehituse linnaks.

Tartus on tahvelklaverite alal olnud märkimisväärsed F. W. Hasse ja D. O. Wenzel, tiibklaveri meistritest J. Moritz ja M. Oss, pianiinovalmistajaist esimese Eesti Vabariigi ajal Jaan Räsä, Hermann Jurak, Oskar Heine ja Eugen Sprenk-Läte. Nõukogude ajast pärineb pianiino Vanemuine. 1922. aastal Tartus asutatud o/ü Astroni samanimelised klaverid saavutasid väljapaistva koha juba rahvusvahelises ulatuses. Astron tootis 1939. aastani kokku ligi 900 kuue erineva modifikatsiooniga pilli ja nende mudelite väljatöötaja oli Eesti klaveriehituse *grand old man* Ernst Hiis (tolleaegse nimega Ihse).

Klaverimeister Mihkel Aleksander Oss (1867– 1925) avas Tartus klaveritöökoja 1894. aastal ja see tegutses kuni meistri surmani. Klaveritöökoda asus aastast 1902

Tartu kesklinnas Rüütli ja Gildi tänava nurgal, kus ka meister ise elas. Oss tootis nii pianiinosid kui ka kabinet-tiibklavereid.

1928. aastast jätkas Ossi töökoja baasil pianiinode tootmist Johannes Vihm. Klaveri nimeks sai siis J. Wihm.

M. A. Ossi tiibklaveri esitlusele tegin Eesti klaveriehituse ajaloost põhjalikuma ülevaate rõhuasetusega Tartu klaveriehitusele. Muusikalist osa sisustasid Tartu Ellernimelise Muusikakooli noored pianistid Grete Jädal, Ragnar Kriiska, Tiina Tomingas, Joonatan Jürgenson, Mari Visnapuu ja Kirke Karja õpetajate Kadri Leivategija, Pille Taniloo ja Tanel Joametsa klassist. Nende esituses kõlasid Bachi, Schumanni, Tšaikovski, Chopini, Ester Mägi ja Eduard Tubina helitööd.

Gustav Ernesaksa õhtu Peterburis

Elmise aasta 7. detsembril tähistati Peterburi Teatri- ja Muusikamuuseumi saalis piduliku õhtuga Gustav Ernesaksa 100. sünniaastapäeva. Ürituse korraldajaks oli Peterburi Eesti Kultuuriselts Nikolai Peitši eestvedamisel. Ernesaksa heliloomingut esitasid Peterburi Eesti Kultuuriseltsi segakoor (dirigent Nonna Matson) ja Peterburi solistid Olga Kravtsova (laul) ning Natalia Platonova (klaver). Heliplaadidelt kuulati kõrtsistseeni ooperist “Tormide rand”, katkendit

muusikast Evald Tammlaane näidendile “Raudne kodu” ja Ernesaksa värvikamaid meeskoorilaule RAMi esituses. Ettekande Ernesaksast kui heliloojast ja laulupidude dirigendist ning organiseerijast tegi siinkirjutaja. Õhtu lõpetuseks vaadati Eesti TVs 1988. aastal valminud saadet “Teletutvus”, kus Ernesaksaga tegi ulatusliku intervjuu Urmas Ott.

Alo Põldmäe

TMMi muusikaosakonna juhataja

Peterburi Gustav Ernesaksa 100. sünniaastapäeva õhtul jälgimas Urmas Oti intervjuud saates “Teletutvus”.

FOTO ERAKOGUST

Tallinna Muusikakeskkooli kontserdid märtsis

2. märts kell 18.00 EMTA kammersaal
TMKK ja EMTA klaveriosakondade
ühiskontsert "Tõrud ja tammed"

6. märts kell 17.00 Lastekirjanduse keskus
Laulu eriala ettevalmistusosakonna kontsert

7. märts kell 18.00 Estonia kontserdisaal pilet
TMKK sümfooniaorkester, dirigent Risto
Joost, solist Johan Randvere
Pilet 50.-/100.-

14. märts kell 12.00 Tallinna Matkamajas
Niina Murdvee viiuliõpilased

14.–15. märts Tallinna Muusikakeskkooli aulal
Koolidevaheline puhkpillimängijate
konkurss

21. märts kell 12.00 Lastekirjanduse keskus
Marju Rootsi klaveriõpilased

21. märts kell 19.00 Metodisti kirik
TMKK solistid, Pärnu Linnaorkester,
dirigent Jüri Alperden
pilet 50.-/100.-

22. märts kell 17.00 Pärnu kontserdimajas
TMKK solistid, Pärnu Linnaorkester,
dirigent Jüri Alperden
pilet 50.-/100.-

22. märts kell 18.00 Kadrioru loss
Piret Habak (klaver)

23. märts kell 17.00 Lauluväljaku klaassaal
Raeli Florea viiuliõpilased

29. märts kell 12.00 EMTA kammersaal
Marju Rootsi klaveriõpilased

www.tmkk.edu.ee
6576 004

TALLINNA
MUUSIKAKESKKOOL

O edelstes Grün. Mari Vihmand.

WERGO ARTS 8117 2

Kergus ja dramaatilisus, pastelsus ja värviküllus, romantiline igatsus ja tunnete ohter puhang... Mari Vihmandi muusikas leidub kõike alates üksikutest maagiliselt korduvatest helidest ja järjest kasvavatest motiividest kuni tihedate kõlaplivedeni. Kõike, mis iseloomustab meie praeguse aja (süva)muusikat ja milles peegeldub inimese soov kasvada, nautida, unistada, elada. Vihmandi muusikas sulanduvad omanäoliseks tervikuks mõjutused mitmest allikast – eesti šamanistlik kordustehnika ning uusimpressionistlik kõlaotsing, prantsuse impressionismi kõlavärvide mäng ning saksa viimistletus ja romantiline dramaatilisus. Plaadil on läbilõige Vihmandi olulisematest teostest, mis kujutab endast siiski ainult osa helilooja kogu loomingust, sisaldades teoseid sooloflöödile ja klaverile ning ansambli muusikat mitmele koosseisule. Plaadi ja ühtlasi selle avaloo pealkiri “O edelstes Grün/Oo õilsaim roheline” (2004) iseloomustab tervet CDd ning avab kuulajale tee helilooja fantastilisse kõlamaailma, mille vaieldamatult võimsaimaks kulminatsiooniks on rahvusvahelisel rosturumil alla kolmekümneaastaste heliloojate kategoorias võidu saavutanud “Floreo” (1996) orkestrile. Kaljurahnul kasvavat samblikku kujutav kaanepilt asetab Vihmandi loodust armastavate eesti heliloojate ritta. Plaadil olevasse muusikasse tuleb niisamuti süveneda nagu fotol olevasse maastikufragmenti (ja muidugi parimal juhul loodusesse enesesse), sest nii muusikat kui ka loodust iseloomustavad viimistletud, detailirohked struktuurid.

Kahjuks puudub muusikateadlase Anu Sõõro asjatundlikult kirjutatud saksa- ja ingliskeelse CD saateteksti eestikeelne versioon, kuid selle korvab varsti Eesti Muusika Infokeskuse välja antav noorte heliloojate kogumik. Mari Vihmand loob maagilise sisendusjõuga inspireerivat muusikat, mis pakub kuulajale võimaluse aeg maha võtta ja saavutada distants kiirete päevaaskeldustega.

GERHARD LOCK
muusikateadlane

Déja vu. Rebecca Kontus.

Rebecca Music OÜ RK08001

Võrreldes ajaga, mil ma õppisin Otsa kooli jazzist ja popist küllastunud keskkonnas, on meie lauljate (ja ka pillimeeste) tase kirjeldamatult tõusnud. Meeldivalt palju on neid, kes teavad juba noores eas, mida nad tahavad saavutada ja milliste vahenditega. Loomulikult on praegu ka rohkem võimalusi oma silmaringi avardada ning võtta isiklik vastutus selle eest, millise suuna muusikutee võtab. Üks selliseid noorelt küpsenud lauljaid on Rebecca Kontus, kes pole oma uuel plaadil mitte ainult laulude esitaja, vaid ka nende produtsent ja väljaandja, autor ja arranžeerija.

“Déja vu” sisaldab salvestusi koos ansamblitega R-Corp (“Can’t Buy Happiness”) ja “Wait a Second”) ja Ska Faktor (“Kõrva-klapilaul”) ja “Ta teab”) ning palu, mis on salvestatud spetsiaalselt koostatud stuudiobändiga. Viimase saatel esitatud jazzisegune soul paistab Rebeccale paremini sobivat, kui noorte bändide saatel esitatud pop ja ska – “Keep on Going”, nimilugu “Déja vu”, aga eriti “Have You

Ever” ning “Metsateel” on tõeline *sweet soul music*, mis võibda loomulikult palju ka tänu headele taustamuusikutele (laulja ja bassist James Werts, kitarrist Virgo Sillamaa, klahvpillimängija Matis Metsala jt). Kui lisada Rebecca Kontuse artistlik magnetism ja veendumus, millega ta sõnu ja meloodiaid esitab, saame tulemuseks meeldiva portree ühest meie parimast noorest lauljast. Ainult plaadi üldine kõlakujundus, produktioon võinuks olla mahlakam, mitmeplaanilisem. Kuid see, et stuudio vahenditest ei suudeta viimast välja pigistada, iseloomustab peaaegu kogu Eestis salvestatud muusikat, “Déja vu” puhul torkab see häda siiski palju vähem kõrva kui paljudel teistel puhkudel.

JOOSEP SANG

Tom-Tomm. Toomas Rull.

Toomas Rull RR-003

Erinevalt Toomas Rulli varasematest plaatidest on “Tom-Tomm” rõhutatult trummikeskne, rõõmustades kõiki, kes armastavad heatasemelist elektrilist *fusion*’i koos sellele jazzi voolule igiomase virtuoossuse, mängutehnilise ja vormilise keerukuse ning teatud romantilise kuvandiga jazzinstrumentalist kui kõike suutvast “pillikangelasest”. Rulli omaloomingulistes palades on kilde ja killukesi jazz-rocki ja *fusion*’i erinevatest ajajärkudest ja suundadest, alates Return to Foreveri ja Weather Reporti kunstilistest ambitsioonidest kuni Spyro Gyra või Yellowjacketsi stiilis kergema kuulamismuusikani. Siiski on album ka tuntavalt kaasaegne, seda nii kvaliteetse kokkumängu ja produktiooni kui ka 21. sajandit iseloomustava-

te murtud rütmide ja paiguti närvilise võitu atmosfääri poolest. Et plaati saab (aga ei tarvitse) kasutada ka lisamaterjalina koos varsti ilmuva Toomas Rulli koostatud trummiõpikuga, on selle fookuses trummid ja rikkalik löökpillide arsenal. Õnneks pole “Tom-Tomm” siiski ainult Rulli *showcase*. Palju huvitavat pakuvad ka tema ansamblikaaslased, kelleks on Jürmo Eespere ja Raun Juurikas klahvpillidel, Raul Sõõt tenorsaksofonil ja Mihkel Mälgand elektribassil. Lisaks trummar Rullile esitleb end plaadil ka helilooja Rull, kelle kaheksas erilmelises palas leidub impulsse *latino*’st, *funk*’ist ja rockist, elektrilisest jazzist rääkimata. Kujutan hästi ette, kui elektriseerivalt võiks see koosseis ja repertuaar kõlada mõnes jazziklubis. Ehk toobki tulevik lisaks mainitud trummiõpikule ka mõne kontserdi?

JOOSEP SANG

Echo Group. Lack of Eoins.

seksound sekso20

Lisaks Viljandi folgifestivalile on sellel linnakesel nüüd veel üks arvestatav muusikaline visiitkaart — lack of Eoins. Ärge laske end segada grupi raskesti meeldejäävast nimest. Ansambli liikmed on ühes intervjuus öelnud, et nende eesmärk pole teha keerulist muusikat. Bändi debüütplaati kuulates ei teki kordagi kahtlust, et tegemist võiks olla hetkemele orienteeritud kerglastele popitrendidele järelejooksjatega. Neil Viljandi kuttidel on tõsi taga! Laulja-kitarrist Madis Järvekülg, trummar Kristjan Peterson, bassist Mati Tubli ja teine kitarrist Kaur Kuslap on käinud muusikakoolis ja koos sporti teinud. Noored muusi-

kud on rahulikult, kuid kindlalt rajanud endale teed tunnustusele ning selle järjepideva tegutsemise tulemuseks on suurepärase debüütalbum. Vaatamata lack of Eoinsi muusika esmapilgul näiliselt kerglasele vormile märkad hiljem, kui palju ootamatuid pöördeid see pakub. Lood ei kinnistu müllu esimesel kuulamisel, muusikagurmaan avastab neis järelkuulamistel üha uusi nüansse. Suurem osa lack of Eoinsi kõõgi muusikalistest koostisosadest on pärit ammukuuldud klassikaliseist indie-muusikast, kuid need on kokku pandud isikupärasele moel.

Ansambli helpilt, mille kohendamise eest stuudios on hoolt kandnud lack of Eoinsi sõpruskollektiivi Honey Power liige Madis Kikas, pole ülemäära lihvitud. See mõjub jõuliselt ja kohati nurgeliseltki, kuid samas ometi mahedalt. Tõepoolest, lack of Eoinsi kõla on raske iseloomustada. Meenub stseen prantsuse komöödiafilmist "Sandarm ja tulnukad", kus lendavat taldrikut näinud politseinikult küsiti, millise kujuga olid UFO aknad. "Ümmargused... Ei, nurgelised... Ümarmurksed!" vastas sandarm.

LAURI LEIS

Reisimuusika. Kulgurid.

Ulmeplaadid ulm13

Poisikesepõlvest mäletan, et kulgureid oli mitut liiki. Ühed olid need, mida võis telekast näha Kuu peal turnimas, teised aga olid tehtud tootmiskoondises Norma ning ukerdasid toas teiste mänguasjade seas ringi. Seda muidugi juhul, kui patareid täis olid. Nüüd on Kulgureid, suure tähega algavaid ning ääreni täidetud akudega, võimalik ka CD-mängijas pööritada.

Kulgurite nime taha peituvad Aivar Tõnso ja Taavi Laatsit ning ka projekt on suhteliselt peidus olnud, sest kümneaastase tegutsemisaja jooksul on jõutud vaid mõnele kogumikule ning ainult kitsam, asjas-

sepühendatum ringkond on saanud kogeda poolsalajastel esinemistel pakutavaid heliekskursioone. Need ei vii Marbellasse ega Sharm El-Sheiki, vaid sootuks kaugemale, sest nii ulmelist muusikat väljaandva plaadifirma boss Tõnso kui ka Galaktani nime all tuntud teenekas noorelektroonik Laatsit on muusikalises mõttes alati olnud peaga pilvedes ning ühe jalaga kosmoses, kuhu satuti ehk juba siis, kui Sven Grünberg koos Klaabuga seal käis. Või isegi varem, kas või aastal 1956, kui linastus sci-fi film "Forbidden Planet", mille revolutsiooniline täiselektrooniline soundtrack valmis pigem elektrotehnika laboris kui orkestri prooviruumis. Igatahes võnguvad, plingivad ja vilisevad Kulgurid mõnuga ja ennastunustavalt samadel radadel ja sagedustel kui ulmeilmide heliribad aastakümneid tagasi. Kui avastate end kosmose-laeva õhkutõusu kuulmas, polegi te ehk eksiteel.

Albumil on kokku kümme pala, mis salvestatud eri aegadel (vähemasti kuulu järgi, sest uuemaid graafilise disaini ja tüpograafia trende järgivalt plaadiümbriselt leiab rohkem infot kujundaja ja kasutatu kirjatuubi kui muusikaga seon-

duva kohta). Lugudele on igaks juhuks ka nimed pandud, küllap pigem õige meeoleolu tekitamiseks, sest plaadi materjali võiks vabalt ka üheks viiekümne minutiseks oopuseks sulatada. Seisundimuusika eripära see aga ongi.

Kui kellelegi peaks Kulgurite muusika mõistmatu tunduma, siis Kuu peale pole neid küll mõtet saata – selle üle tunneksid ulme-elektroonikud ainult heameelt! Pealegi oleks nende muusikal seal tunduvalt lühem tee mõne lendava taldriku juhikabiini stereosüsteemi, sest mina tõesti arvan, et tulnukad seda plaati ostaksid.

ANTON ANDRES

DJ SanAntonio
muusik ja muusikakriitik

KUULA KA NEID

Bullfrog Brown with Steve Lury

KWAQ Records KWAQ0901

Tartu bluu sibänd Bullfrog Brown on viimaste aastatega saavutanud (bluusi)maailmas üllatava tuntuse ja tunnustuse. Ansambli värskeimad plaadid on kitarrist Andres Rootsi ja laulja Alar Kriisa külalisteks briti suupillimängija Steve Lury ning bassist Peeter Piik. Nelja mehe kava "Emajõe deltabluusist" sisaldab nii uut kui ka vana, taaskasutatud materjali.

Live. Grupa Janke Randalu.

Jazz'n'Arts JnA 3708

Saksamaal Karlsruhe kohtunud ja koos mängima hakanud pianist Kristjan Randalu ja trummar Bodek Janke on praeguseks kujunenud tõeliseks jazzi kosmopoliitideks, kelle üks peamisi tugipunkte on New York. Duo andest ja inspiratsioonist sädeleval kontsertplaadil kõlavad jazzistandardid ja Randalu omalooming, aga ka töötlus Dvořáki 9. sümfoonia largo-osast ja eesti rahvaviisist "Igaühel oma pill".

Ei jäägi üle muud... Paha Polly.

Forward FOR012

2005. aastal Võrus kokku tulnud Paha Polly juhtfiguur on lauljatar Liana Kolodinskaja, kelle häält tunti seni eelkõige tänu raadiohitile "Naerame" (ja sama laulu kasutanud telereklaamile). "Ei jäägi üle muud..." pakub kuulamiseks albumitait hoogsat omaloomingulist eestikeelset pop-rocki.

JOOSEP SANG

Märts

Tallinnas

1. 03 kell 12 Lasteballett "Lumivalgeke ja seitse põialpoissi" Kocsaki muusikale Rahvuskooper Estonias

1. 03 kell 17 Hortus Musicus Mederi saalis

3. 03 kell 12 Tallinna Kammerorkester, Mari Targo (viul), Jaan Kapp (klaver), Mikk Murdvee (dirigent) Estonia kontserdisaalis

3. 03 kell 19 Loewe' muusikal "Minu veetlev leedi" Rahvuskooper Estonias

4. 03 kell 19 Saksafonikvartett SaxEst Nigulistest

4. 03 kell 19 Minkuse ballett "Don Quijote" Rahvuskooper Estonias

5. 03 kell 19 Marc Secara (vokaal) & Berlin Jazz Orchestra, Jiggs Whigham (dirigent) Estonia kontserdisaalis

5. 03 kell 19 Verdi ooper "Rigoletto" Rahvuskooper Estonias

6. 03 kell 19 Maarja plaadiesitluskontsert: Maarja, Koit Toome, Silver Laas (vokaal); ansambel Traffic, Tallinna Kammerorkester Lauluväljaku klaassaalis

6. 03 kell 19 Prokofjevi ballett "Romeo ja Julia" Rahvuskooper Estonias

7. 03 kell 12 Orelipooltund: Piret Aidulo toomkirikus

7. 03 kell 17 Talvejazz: Helin-Mari Arderi kvintett Kumus

7. 03 kell 17 Wagneri ooper "Tristan ja Isolde" Rahvuskooper Estonias

7. 03 kell 18 Pirjo Püvi (sopran), Piia Paemurru (klaver) Mederi saalis

7. ja 8. 03 kell 19 Salong. Moskva 1975: Eduard Toman (kitarr, laul), Peeter Volkonski (sõna), Gerd Tammist (videomontaaž) Mustpeade Majas

8. 03 kell 12 Loewe' muusikal "Minu veetlev leedi" Rahvuskooper Estonias

8. 03 kell 19 Naistepäeva kontsert: Richard Clayderman (klaver) Estonia kontserdisaalis

*

9. 03 kell 13 Vokaalansambel Kuninglik Kvintett Estonia kontserdisaalis

9. 03 kell 19 Kevad on armastus: Kaunimate Aastate Vennaskond koosseisus Hannes Kaljujärvi, Andres Dvinjaninov, Jüri Lumiste, Toomas Lunge ja Indrek Kalda Estonia kontserdisaalis

11. 03 kell 12 Lastekontsert "Siil Felix

teeb bändi": Taavi Tõnisson, Haide Männamäe, Venno Loosaar, Liivika Hanstin, Toomas Tross Estonia kontserdisaalis

11. 03 kell 12 Lasteballett "Lumivalgeke ja seitse põialpoissi" Kocsaki muusikale Rahvuskooper Estonias

11. 03 kell 19 Weekend Guitar Trio Estonia Talveaias

11. ja 13. 03 kell 19 Puccini ooper "Tosca" Rahvuskooper Estonias

12. 03 kell 15 Eesti Rahvusmeeskoor, Anu Lamp (sõna), Tarvi Jaago (flööt), Mikk Üleoja (dirigent) Estonia kontserdisaalis

12. 03 kell 19 Räägi mulle oma lugu: Tõnu Aare ja Priit Pihlap Mustpeade Majas

12. 03 kell 19 Tiit Härmi ballett "Kameeliadaam" Liszti muusikale Rahvuskooper Estonias

12. ja 13. 03 kell 19 Kutse duellile: Kaie Kõrb (tants), Tiit Peterson (kitarr) Kumus

12. 03 kell 20 Talvejazz: Thomas Siffing Trio (Saksamaa) Von Krahli baaris

13. 03 kell 19 Malmö Muusikaakadeemia sümfooniaorkester, Vilhelmas Čepinskis (viul), Neil Thomson (dirigent) Estonia kontserdisaalis

13. 03 kell 19 Kuldaeg: Kalev Kuljus (oboe), Tallinna Kammerorkester Mustpeade Majas

13. ja 14. 03 kell 19 Aino Kallase draama ja Tauno Pylkkäneni ooper "Patseba Saaremaal" Rahvuskooper Estonia kammersaalis

14. 03 kell 12 Orelipooltund: Ene Salumäe toomkirikus

14. 03 kell 16 Hortus Musicus Väravatornis

14. 03 kell 18 Akadeemiline kammermuusika: Imbi Tarum (klavessiin) Kadrioru lossis

15. 03 kell 18 Hortus Musicus Kadrioru lossis

15. 03 kell 18 Puccini ooper "Tosca" Rahvuskooper Estonias

*

16. 03 kell 19 Vladimir Spivakov (viul, dirigent), kammerorkester Moskva Virtuosiid Estonia kontserdisaalis

17. 03 kell 18 Vogler Quartett Estonia kontserdisaalis

18. 03 kell 19 Thomas Daniel Schlee

(orel) Nigulistest

18. 03 kell 19 J. Straussi operett "Viiniveri" Rahvuskooper Estonias

19. ja 21. 03 kell 19 Tšaikovski ooper "Padaemand" Rahvuskooper Estonias

20. 03 kell 19 Tiit Härmi ballett "Kameeliadaam" Liszti muusikale Rahvuskooper Estonias

21. 03 kell 12 Orelipooltund: Andres Uiibo toomkirikus

22. 03 kell 12 Lasteballett "Lumivalgeke ja seitse põialpoissi" Kocsaki muusikale Rahvuskooper Estonias

22. 03 – 5. 04 Tallinna trompetimuusika festival

*

24. 03 kell 19 Verdi ooper "Maskiball" Rahvuskooper Estonias

26. 03 kell 19 Virtuosiid: Michel Lethiec (klarnet), Arto Noras (tšello), Tallinna Filharmoonikud, Andres Mustonen (dirigent) Mustpeade Majas

26. ja 27. 03 kell 19 Tüüri ooper "Wallenberg" Rahvuskooper Estonias

27. 03 kell 19 Orchestre des Champs-Élysées, Giuliano Carmignola (viul) Estonia kontserdisaalis

28. 03 kell 12 Orelipooltund: Kadri Ploompuu toomkirikus

28. 03 kell 18 Matti Helin (flööt), Marja Rumpunen (klaver) Mederi saalis

28. 03 kell 18 Akadeemiline kammermuusika: Matti Reimann (klaver) Kadrioru lossis

28. 03 kell 19 Prokofjevi ballett "Romeo ja Julia" Rahvuskooper Estonias

29. 03 kell 12 Loewe' muusikal "Minu veetlev leedi" Rahvuskooper Estonias

29. 03 kell 18 Eesti Rahvusmeeskoor, Risto Joost (dirigent) Nigulistest

29. 03 kell 18 Pille Lill (sopran), Tallinna Saksafonikvartett Tallinna Kunstihoones

29. 03 kell 19 Salong. New York 1940: Sofia Rubina (vokaal), Villu Veski Jazz Group, Gerd Tammist (videomontaaž) Mustpeade Majas

31. 03 kell 19 Dejan Lazić (klaver) Estonia kontserdisaalis

Tartus

5. 03 kell 19 Maarja plaadiesitluskontsert: Maarja, Koit Toome, Silver

Laas (vokaal); ansambel Traffic, Tallinna Kammerorkester Vanemuise kontserdimajas

6. 03 kell 19 Marc Secara (vokaal) & Berlin Jazz Orchestra, Jiggs Whigham (dirigent) Vanemuise kontserdimajas

6. 03 kell 19 Valge klaveri esitluskontsert: Kalle Randalu (klaver) Tartu Ülikooli aulas

6. 03 kell 19 Styne'i muusikal "Sugar ehk Džässis ainult tüdrukud" Vanemuise suures majas

7. 03 kell 12 Maailmamuusika festival "MAAjalLM" Genialistide Klubis

7. 03 kell 15 ja 19 Kevad on armastus: Kaunimate Aastate Vennaskond koosseisus Hannes Kaljujärvi, Andres Dvinjaninov, Jüri Lumiste, Toomas Lunge ja Indrek Kalda Vanemuise kontserdimajas

7. 03 kell 19 Offenbachi ooper "Hoffmanni lood" Vanemuise suures majas

8. 03 kell 16 Vokaalansambel Kuninglik Kvintett Vanemuise kontserdimajas

8. 03 kell 17 Räägi mulle oma lugu: Tõnu Aare ja Priit Pihlap Jaani kirikus

*

10. 03 kell 12 Lastekontsert "Siil Felix teeb bändi": Taavi Tõnisson, Haide Männamäe, Venno Loosaar, Liivika Hanstin, Toomas Tross Vanemuise kontserdimajas

10. 03 kell 19 Ábráhami operett "Savoy ball" Vanemuise suures majas

11. 03 kell 19 Tšaikovski ballett "Uinuv kaunitar" Vanemuise suures majas

12. 03 kell 19 Malmö Muusikaakadeemia sümfooniaorkester, Vilhelmas Čepinskis (viul), Neil Thomson (dirigent) Vanemuise kontserdimajas

13. 03 kell 15 Eesti Rahvusmeeskoor, Mikk Üleoja (dirigent), Anu Lamp (sõna), Tarvi Jaago (flööt) Vanemuise kontserdimajas

13. 03 kell 19 Talvejazz: Thomas Siffing Trio (Saksamaa) Athena Keskuses

13. 03 kell 19 Puccini ooper "Tosca" Vanemuise väikeses majas

14. 03 kell 16 Meistrite Akadeemia: Maire Haava (metsosopran), Oliver Kuusik (tenor), Evi Ross (klaver) Tartu linnamuuseumis

15. 03 kell 16 Thomas Daniel Schlee (orel) Vanemuise kontserdimajas

15. 03 kell 16 Balletietendus "Onegin" Tšaikovski muusikale Vanemuise suures majas

*

17. 03 kell 19 Styne'i muusikal "Sugar ehk Džässis ainult tüdrukud" Vanemuise suures majas

19. 03 kell 18 Whitman College'i kammerkoor (USA) Tartu Ülikooli aulas

19. 03 kell 19 Ábráhami operett "Savoy ball" Vanemuise suures majas

20. 03 kell 18 Teatriloeng ja tantsetendus "Peeter Paan" Vanemuise suures majas

*

24. 03 kell 19 Styne'i muusikal "Sugar ehk Džässis ainult tüdrukud" Vanemuise suures majas

25. 03 kell 19 Verdi ooper "La traviata" Vanemuise väikeses majas

26. 03 kell 19 Adami ballett "Giselle" Vanemuise suures majas

27. 03 kell 19 Big Band Tartu ja HaleBopp Singers Vanemuise kontserdimajas

28. 03 kell 19 Offenbachi ooper "Hoffmanni lood" Vanemuise suures majas

Pärnus

1. 03 kell 16 USA sõjaväe džässorkester Soldiers Of Swing Pärnu kontserdimajas

6. 03 kell 12 Lastekontsert "Siil Felix teeb bändi": Taavi Tõnisson, Haide Männamäe, Venno Loosaar, Liivika Hanstin, Toomas Tross Pärnu kontserdimajas

6. 03 kell 19 Vokaalansambel Kuninglik Kvintett Pärnu kontserdimajas

7. 03 kell 18 Maarja plaadiesitluskontsert: Maarja, Koit Toome, Silver Laas (vokaal); ansambel Traffic, Tallinna Kammerorkester Pärnu kontserdimajas

8. 03 kell 19 Kevad on armastus: Kaunimate Aastate Vennaskond koosseisus Hannes Kaljujärvi, Andres Dvinjaninov, Jüri Lumiste, Toomas Lunge ja Indrek Kalda Pärnu kontserdimajas

14. 03 kell 19 Thomas Daniel Schlee (orel) Pärnu kontserdimajas

15. 03 kell 17 Räägi mulle oma lugu: Tõnu Aare ja Priit Pihlap Pärnu kontserdimaja kammersaalis

22.–29. 03 Laste ja noorte muusikafestival "Muusikamoos"

27. 03 kell 19 Matti Helin (flööt), Marja Rumpunen (klaver) Pärnu kontserdimajas

Jõhvis

1. 03 kell 17 Tangofantaasiad: Grupo Encuentros Jõhvi kontserdimajas

6. 03 kell 19 Kevad on armastus: Kaunimate Aastate Vennaskond koosseisus Hannes Kaljujärvi, Andres Dvinjaninov, Jüri Lumiste, Toomas Lunge ja Indrek Kalda Jõhvi kontserdimajas

7. 03 kell 17 Vokaalansambel Kuninglik Kvintett Jõhvi kontserdimaja kammersaalis

7. 03 kell 17 Moskva Opereti külalisetendus: Kálmáni operett "Bajadeer" Jõhvi kontserdimajas

9. 03 kell 12 Lastekontsert "Siil Felix teeb bändi": Taavi Tõnisson, Haide Männamäe, Venno Loosaar, Liivika Hanstin, Toomas Tross Jõhvi kontserdimajas

12. 03 kell 19 Vene lemmikromansside õhtu: Oleg Pogudin Jõhvi kontserdimajas

26. 03 kell 19 Big Band Tartu ja HaleBopp Singers Jõhvi kontserdimajas

29. 03 kell 17 Matti Helin (flööt), Marja Rumpunen (klaver) Jõhvi kontserdimajas

Viljandis

3. 03 kell 18 Kontsert-kohtumine

Ants Tauliga Pärnumuusika Aidas
4. 03 kell 19 RaudSaller: Mihkel Raud ja Hendrik Sal-Saller Pärnumuusika Aidas

8. 03 kell 12 Vokaalansambel Kuninglik Kvintett Pärnumuusika Aidas

14. 03 kell 19 Big Band Tartu ja HaleBopp Singers Pärnumuusika Aidas

18. 03 kell 19 Ansambli Paabel plaadiesitluskontsert Pärnumuusika Aidas

25. 03 kell 7Varahommikune paastumaarjapäeva kontsert Pärnumuusika Aidas

27. 03 kell 18Pärnumuusika Aida sünnipäev ja pärnumuusika teabekogu avamine: esinevad Aida muusikud

Mujal Eestis

2. 03 kell 18 Hortus Musicus Jõgeva Gümnaasiumis

5. 03 kell 18 Meistrite Akadeemia: Oksana Sinkova (flööt), Lea Leiten (klaver) Sillamäe Muusikakoolis

5. 03 kell 18 Svjata Vatra Jõgeva Gümnaasiumis

6. 03 kell 18 Age Juurikas (klaver) Narva linnuses

6. 03 kell 19 Räägi mulle oma lugu: Tõnu Aare ja Priit Pihlap Viimsi Huvikeskuses

7. 03 kell 16 Hingemuusika: klaveriduo Kai Ratasseppe – Mati Mikalai Türi kultuurimajas

7. 03 kell 18 Revalia Kammermeeskoor, Hirvo Surva (dirigent) Jõgeva Gümnaasiumis

8. 03 kell 17 Maarja plaadiesitluskontsert: Maarja, Koit Toome, Silver Laas (vokaal); ansambel Traffic, Tallinna Kammerorkester Võru kultuurimajas Kannel

9. 03 kell 19 Vokaalansambel Kuninglik Kvintett Paide raekojas

13. 03 kell 19 Räägi mulle oma lugu: Tõnu Aare ja Priit Pihlap Türi kultuurimajas

14. 03 kell 20 Räägi mulle oma lugu: Tõnu Aare ja Priit Pihlap Aravete kultuurimajas

24. 03 kell 19 Eesti Rahvusmeeskoor, Ene Salumäe (orel), Risto Joost (dirigent) Paide kirikus

26. 03 kell 18 Meistrite Akadeemia: Maire Haava (metsosopran), Oliver Kuusik (tenor), Evi Ross (klaver) Rakvere rahvamajas

26. 03 kell 18 Hingemuusika: Roland Liiv (tenor), Kristo Käo (kitarr) Häädemeeste Muusikakoolis

27. 03 kell 18 Meistrite Akadeemia: Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia keelpillikvartett Narva Muusikakoolis

28. 03 kell 18 Eesti Rahvusmeeskoor, Ene Salumäe (orel), Risto Joost (dirigent) Haapsalu toomkirikus

Muusikasaated Eesti Televisioonis

5. 03 Tänavaooper. Flashmob (Flashmob – the Opera, Inglise 2004). ETV

12. 03 Muusikadokumentaal: Rolando Villazón. Üks õhtu Berliinis (Rolando Villazón. A Night in Berlin, Saksa 2006). ETV

19. 03 Muusikadokumentaal: Rolando Villazón. Mehhiko unelm (Rolando Villazón. A Mexican Dream, Saksa 2006). ETV

Andmed on kontrollitud 16. veebruaril. Täpsem info kodulehekülgedel. Aprilli kontserdiinfot COLLAGE'is avaldamiseks ootame hiljemalt 13. märtsiks aadressil kristina@ema.edu.ee

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kontserdid

märtsis

- 2. märts kell 18.00 EMTA kammersaal
"TÕRUDEST TAMMEDENI"
Esinevad EMTA ja TMKK klaveri eriala õpilased*
- 24. märts kell 19.00 EMTA kammersaal
IMPROVISATSIOONIDE ÕHTU
Esinevad EMTA üliõpilased*
- 25. märts kell 19.00 EMTA kammersaal
Kristjan Mazurtšaki CD esitlus*
- 27. märts kell 18.00 EMTA kammersaal
Dots Aavo Otsa TROMPETIKLASS
Klaveril Meeli Ots*
- 29. märts kell 16.00 EMTA kammersaal
Prof Mare Teearu VIIULIKLASS
Klaveril Lille Randma*
- 31. märts kell 18.00 EMTA kammersaal
Külaliskontsert
Antonio Duro (kitarr, Hispaania)*

Win for your nation

Come to Shaoxing,
Venice of the East

Experience an
unforgettable event

Singing together
brings nations
together

Become part
of the choral family

Enjoy the world's
largest choir
event 2010

World Choir Games 2010
Everyone is a Winner!

Shaoxing

China · July 15 - 26, 2010

Highlight for the choirs of the world
for 10 years

www.worldchoirgames.com

TALLINNA FILHARMOONIA KONTSERDID

MÄRTS 2009

5. MÄRTS 19.00 VANEMUISE KONTSERDIMAJA, TARTU
6. MÄRTS 19.00 TALLINNA LAULUVÄLJAKU KLAASSAAL
7. MÄRTS 18.00 PÄRNU KONTSERDIMAJA
8. MÄRTS 17.00 VÕRU KULTUURIMAJA KANNEL

MAARJA

MAARJA-LIIS ILUS
KOIT TOOME
SILVER LAAS
Ansambel TRAFFIC
TALLINNA KAMMERORKESTER

Piletid 125-200 kr

7. JA 8. MÄRTS 19.00
MUSTPEADE MAJA, TALLINN

ALTIA
EESTI
esitleb:

SALONG MOSKVA 1975

Sarja avakontsert

EDUARD TOMAN kitarr, laul
PEETER VOLKONSKI sõna
Stiil LIIVIKA PÕVAT-STRAUS
Grimm ANU KONZE Tallinna Linnateater

Vladimir Võssotski ja Bulat Okudžava laule
Tekste Vaapo Vaheri vastilmunud raamatust
„Maipühade kahjulikkusest”

Piletid 290 kr (sisaldab
suupisted ja joogid)

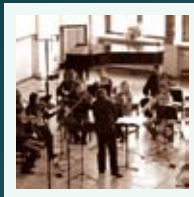
12. MÄRTS 19.00 KUMU, TALLINN
13. MÄRTS 19.00 KUMU, TALLINN

KUTSE DUELLILE

Sarja avatendus

KAIE KÕRB tantsija
TIIT PETERSON kitarr
Lavastaja, koreograaf DMITRI HARCHENKO
Valguskunstnik TRIIN HOOK

Piletid
eel müügist 175/125 kr,
kohapealt 200/150 kr

13. MÄRTS 19.00
MUSTPEADE MAJA, TALLINN

KULDAEG

KALEV KULJUS oboe
TALLINNA KAMMERORKESTER

G. Ph. Telemann

Kontserdid oboe d'amorele, keelpillidele
ja basso continuoole G-duur ja c-moll

Piletid
eel müügist 100/60 kr,
kohapealt 130/90 kr

26. MÄRTS 19.00
MUSTPEADE MAJA, TALLINN

VIRTUOOSID

MICHEL LETHIEC
[klarnet, Prantsusmaa]

ARTO NORAS tšello, Soome
TALLINNA FILHARMOONIKUD
Dirigent ANDRES MUSTONEN

G. Kantšeli Broken Chant, esietekanne Eestis
D. Milhaud Scaramouche
A. Sallinen Opus novum tšellole ja klarnetile

Piletid
eel müügist 100/60 kr,
kohapealt 130/90 kr

29. MÄRTS 19.00
MUSTPEADE MAJA, TALLINN

ALTIA
EESTI
esitleb:

SALONG NEW YORK 1940

SOFIA RUBINA laul
VILLU VESKI JAZZ GROUP:
VILLU VESKI alt-, tenor- ja sopransaksofon
TAAVO REMMEL kontrabass
RAUN JUURIKAS klaver
TANEL RUBEN trummid
Stiil LIIVIKA PÕVAT-STRAUS
Videomontaaž GERD TAMMIST
Grimm ANU KONZE Tallinna Linnateater

Piletid 290 kr (sisaldab suupisted ja joogid)

TALLINNA FILHARMOONIA
Tel 669 9940
www.filharmoonia.ee

Piletid müügil Piletilevi ja Piletimaailma müügikohtades,
www.piletilevi.ee ja www.piletimaailm.com.
Soodustused EMÖL liikmetele, pensionäridele, (üli)õpilastele.

Birgitta
Festival
2009

13.-23. 08. Pirita kloostri varemets
Piletid ja kinkekaardid juba müügil!
www.birgitta.ee

2011

